

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:
BENEDEK MIHÁLY alezredes

Segédszerkesztő:
Dr. BANYAI LÁSZLÓ százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest,
II., Fő-utca 71. Telefon: 153-079

Előfizetési ára:
Egész évre 24 pengő, félévre 12 pengő.
Postatakarékpénztári csekk száma: 25.842.

Megjelenik:
minden hónap 1-én
6 óra 15-én.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*
Amen.

Katona lett a rendőr.

Rég nem volt a magyar közbiztonság ügyének olyan jelentős eseménye, mint a m. kir. rendőrségnek polgári testületből katonai szervezetű közbiztonsági testületté szervezése, a csendőrség mintájára.

Évtizedek küzdelme vezette a rendőrséget történetének eddig az állomásáig. Amikor a múlt század második felének lezúllótt közbiztonsági viszonyai nemcsak a községekben, hanem a fővárosban és a vidéki városokban is tarthatatlanokká váltak, a székesfővárosi rendőrségnek a m. kir. csendőrség felállításával egyidejű államosítása csak félmegoldás volt, mert a vidéki városok rendőrségei továbbra is megtartották helyi, önkormányzati jellegüket, ennek semmi előnyével, de annál több hátrányával együtt.

A m. kir. rendőrségnek az első világháború végén történt államosítása sok régi bajt és nehézséget megszüntetett. De nem valamennyit. Főként azokat nem, amelyek továbbra is fenntartott polgári szervezetéből adódtak és megmaradtak.

A rendőrség polgári mivoltában is katonás testület. Egyénenkint vagy zártrendben való fellépésében a katonaszem nem talált lényeges kivétlivalót. Mégis: inkább csak a katonai külsőségekre és alakiságokra volt kénytelen szorítkozni, mert az egész szervezeti felépítéséből és belső életéből s következőképpen a kiképzéséből és a vezetéséből is hiányzott az, ami a katonát egyenruhától és külső egyöntetűségtől függetlenül teszi katonává: a katonai szellem. Ezt csak katonai szabályzatok egyéni és összességi követelményeivel és csak az ezek által nyújtott eszközökkel lehet megteremteni és fenntartani.

Ma, amikor az egyetemes háború és a nemzeti közösség tudata a polgári társadalom és a honvédség között az eddig sokszor mesterségesen is emelt válaszfalakat is sorra ledönti, amikor meggyőződéssel hangoztatjuk, hogy ma voltaképpen mindenki katona, ésszerűtlen ellentmondás, hogy éppen az ország egyik jelentős közbiztonsági és karhatalmi szervezete nem az. Mert igaz, hogy a közbiztonság fenntartása nem katonai, hanem polgári feladat, s hogy azt a rendőrség polgári szervezettel is jól ellátta, de éppen a mintául vett magyar csendőrség hatvanéves példája bizonyítja, mennyivel könnyebben lehet a

közbiztonsági végrehajtó szolgálatot katonai, mint polgári szervezettel ellátni. Nincs tehát kétség: a változás előnyére fog válni az országnak és a közbiztonságnak s ezeken kívül természetesen a rendőrségnek is.

A dolog lényege azonban nem a személyi vagy testületi előnyökön van, amelyeket a rendőrség az átszervezéstől várhat. Sőt, lehetnek egyesek, akik számára a szabadabb, kötetlenebb polgári tisztviselői mivoltuk a hivatalos és magánéletükben is több olyan előnyt jelentett, amelyet ezután nélkülözni fognak. Aki ezeket, csak ezeket teszi mérlegre, az nehezen fogja megtalálni a helyét az új viszonyokban. De, aki szívesen, meggyőződéssel vállalja ezek helyett a katonai hivatás sok új szolgálati és személyes kötelességét, aki bele akar és tud illeszkedni az új helyzetbe akkor is, ha azért egyenileg áldozatot kell hoznia, az megéli majd más téren az ellenértéket a honvédség és a csendőrség nagy közösségében.

Az átszervezés nem olyan egyszerű feladat, mint annak idején a csendőrség esetében volt, mert a rendőrség a katonailag vezethető végrehajtó és karhatalmi szolgálaton kívül — amelyek sok tekintetben azonosak a csendőrség ilyen szolgálatával — olyan közigazgatási és rendőrhatalmi tennivalókat is véggez, amelyeket a városokon kívül polgári tisztviselők látnak el. Ez azonban ma legfeljebb csak jogi, de nem gyakorlati nehézség, amelyet pedig át kell hidalni, mert a tapasztalatok és a háború követelményei ezen a téren is megoldást sürgetnek.

Nekünk, csendőröknek a közös hivatás révén mindig bajtársunk volt a m. kir. rendőrség. Ha akadt nézeteltérés — és ugyan, hol nem akad? — az nem a közös hivatásból, hanem a katona és a nemkatona felfogásának sok különbözőségéből adódott. Most el-tűnik a két testület közül ez a választófal is. A majd közös katonanevelés, katonasors, a minden részletében azonos katonai életfelfogás igazi kapocs lesz közöttünk. Szorosabb, mint a csak azonos hivatás.

A m. kir. csendőrség és rendőrség felügyelőjének személye szervezeten kívül közelebb hozza egymáshoz a két testületet. Ennél több közösségre azonban senki sem gondol, de nincs is reá szükség, mert két közbiztonsági testület nagyobb erő, mint egy.

Az idősebb bajtárs meleg kézzorításával fogadjuk és üdvözljük a fiatal bajtársat: a rendőrkatonát. Öszintén kívánjuk, legyen a testületük életének ez a nagy fordulása sok és jó hasznára a magyar közbiztonság ügyének, minket: csendőröket és rendőröket pedig fűzzön az eddiginél is szorosabbra a nagy magyar testvériségben.

A csendőrség háborús élelemellátása.

Közlő: a m. kir. közellátásügyi minisztérium csendőrségi összekötő osztályának ellátási csoportja.

A m. kir. közellátási hivatal kebelében működő csendőrségi ellátási csoport második esztendeje gondoskodik a csendőrség közigazgatásainak és közétkezéseinek élelemellátásáról, sőt néhány hét múlva — 1944 augusztus 1-én — a harmadik ellátási év küszöbéhez érkezünk.

Áttekintve most a kapott feladaton és a végzett munkán, nem árt, ha röviden összefoglaljuk az elmúlt időszak tapasztalatait. A tanulságok, melyeket így kiértékelhetünk, az általános közellátás, a csendőrségi élelemellátási rendszer és az ellátásban álló legénység szempontjaiból egyaránt becsekes, annál is inkább, mert e fontos kérdéseknek csendőrségi vonatkozású szakirodalmunk nincs. Az elmúlt világháború ily irányú tapasztalatai — sajnos — szakirodalmunkból hiányoznak.

I.

A csendőrségi ellátási rendszer próbája a gyakorlatban.

Mint arra már ezen a helyen egy ízben rámutattunk, a csendőrség háborús élelemellátásra nem volt berendezkedve, ahogyan nem voltak erre berendezkedve a többi fegyveres őrtestületek, a hadi- és közlekedési üzemek sem. A hátszág honvédelmi szempontból fontos szerveinek ellátási kérdése természetesen nem a háború kitörésekor vetődött fel; a háborús készletgazdálkodáson alapuló nagyvonalú tervek készen voltak, de az előkészületek itt nem mehettek a teljes részletekig, ahogy ez például a m. kir. honvédség háborús élelemellátási terveinek kidolgozásánál történik.

A hátszági szervek ellátásánál csakis az ország békeszükségletének ellátására épült, meglévő kereskedelmi és szállítási hálózatra támaszkodhatunk, ami élő, fejlődő, tehát változó organizmus, éppen ezért felhasználása, az ellátási hálózatba való beiktatása a viszonyoktól és a mindenkori teljesítőképességtől is függővé van téve.

A csendőrség szükséglete kezdetben — 1942 augusztus 1-ig — a polgári ellátás vonalán nyert kielégítést. Bár a fokozódó nehézségek szükségessé tették a csendőrségi szükségletek kielégítésének egyéni irányítását, még szakemberek is kételkedtek abban, hogy volna-e olyan rendszer, amely az ország egész területén szétszórtan fekvő, jelentős részben még a közlekedési vonalaktól is távolos mintegy 1400 csendőrségi igénylő-egységet egy központi ellátási rendszerbe összefogja, a szükségletet megállapítva, ezt kielégítse és a felhasználás ellenőrzését lehetővé tegye.

A lefolyt időszak igazolta, hogy a csendőrség központi ellátási rendszere megállta a helyét, ami főleg annak köszönhető, hogy az előmunkálatokba ügyesülve az egész testület bekapcsolódott; magát a rendszert életre hívó alaprendelet tehát nem egy elméleti kísérlet kiindulási állomása volt, hanem a szükséglettel, az anyagi erőviszonyokkal, a sajátos

gazdálkodási móddal, az eszközökkel és a készletekkel való józan számvetés eredménye.

Semmi kétség, hogy egy fegyveres őrtestület háborús viszonyok között nem nélkülözheti alakulatai élelemellátásánál az egységes irányítást és ellenőrzést. Ezt — mint a távolabbi jövőhöz szóló tapasztalatot — annál is inkább leszögezhetjük, mert a csendőrség élelemellátása egy teljes háborús éven keresztül nem állt központi irányítás alatt, tehát a tanulságok mindkét oldalon rendelkezésünkre állanak.

Arra nézve pedig, hogy egy ellátási rendszer vajjon bevált-e a gyakorlatban, biztos irányadóul szolgál az, ha ennek követői akadnak. Ugyanis az ország egy másik testülete, melynek szervezete és tagozódása sok rokonvonást mutathat fel a csendőrségével, a közellátásügyi miniszter úrhoz juttatott felterjesztésében a m. kir. csendőrség központi ellátásával teljesen azonos ellátási mód bevezetését kérte, sőt az ellátás belső — testületi — végrehajtása is teljesen hasonló volna a csendőrségi alakulatoknál két esztendővel ezelőtt bevezetett rendszerhez.

A csendőrségi ellátási mód semmiesetre sem tekinthető védjegyzett találmánynak; mindannyian csak őszintén örülnénk, ha más testületek ellátási rendszerünknek és több esztendővel gyakorlati tapasztalatainknak bármilyen hasznát is vehetnék.

II.

Főelelmezési cikkek.

1. Liszt.

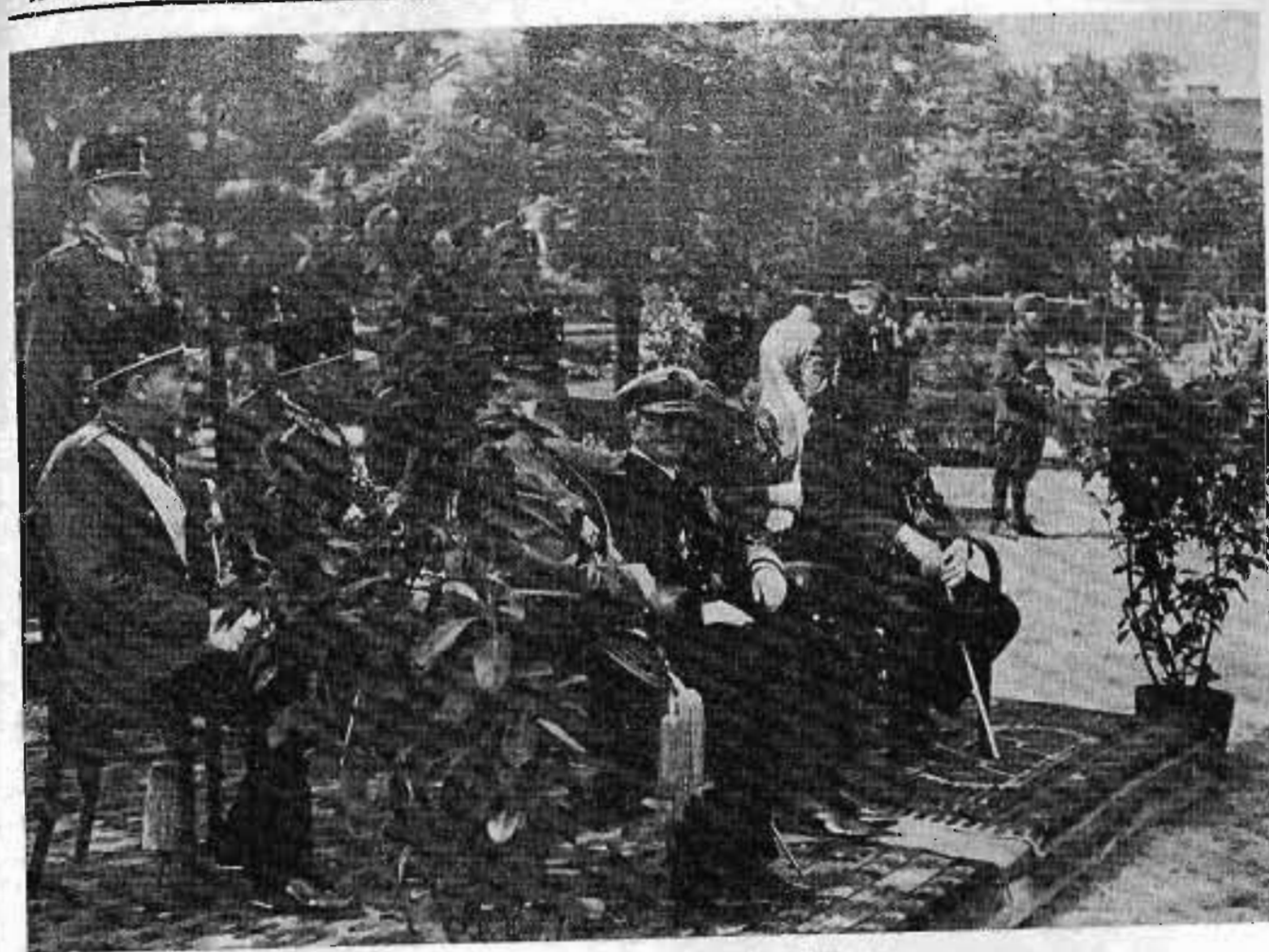
A csendőralakulatok kenyér- és főzölisztellátása 1943 augusztus hó 1-ével végleges megoldáshoz érkezett.

Kétségtelen, hogy a központi ellátásnak első rendszere, amely szerint a lisztellátmányt az osztálygazdasági hivatalok vételezték fel és osztották szét alakulataik között, még mindig összehasonlíthatatlanul jobb megoldás volt, mint a csendőrségi igényeknek a polgári ellátatlanok vonalán történt teljesítése, mert a létszámhullámmal kapcsolatos nehézségek így legalább megoldást nyertek, azonban az is bizonyos, hogy ez jelentős munkát rótt úgy a gazdasági hivatalokra, mint az igénylő egységekre, ezenkívül egyre fokozódó gondokat jelentett a zsákhiány és végül számbavehető veszteségként kellett elkönyvelnünk a szétosztással járó természetes porlást.

Helyszíni kiszállásainknál meggyőződünk arról, hogy ellátási rendszerünk lisztkiutalási hálózatát feltétlenül javítani kell. Sikertült is olyan megoldást találni, mely a rendszer alapjainak érintetlenül hagyása mellett lehetővé teszi, hogy a lisztellátmányt az igénylő alakulat a hozzá legközelebb eső — vagy általa kiválasztott bármely más — malomból közvetlenül vételezze fel.

Erről a jelenlegi leegyszerűsített módról tovább beszélni szószaporítás lenne. Székelyföldről a Muraközéig minden gazdálkodásunk az így felvételezett lisztből sütteti a kenyerét és biztosítja az előírt tartalékállományt. Minden érdekelt tudja, hogy az új rendszerünk semmivel sem jelent több munkát, mint a békebeli lisztvásárlás.

Az 1944—45. évi ellátásnál maga a lisztellátási rendszer változatlan marad, ellenben a fejadagok

Kormányzó Urunk látogatása a Hadiakadémián.

megváltoznak. A főzöliszt az eddigi napi 100 gramm helyett havi 2 kg 80 dkgr fejadagban kerül kiutalásra, míg a kenyérliszt napi fejadagja az eddigi 350 gr-ról 370 gr-ra emelkedik. Csupán tájékoztulást emlíjtük meg, hogy az országban senkinek sincs havi 2 kg 80 dkg-on felüli főzöliszt-fejadagja; ugyanezt a fejadagot kapják a honvédegyének és a nehéz testmunkások is.

2. Zsir és szalonna.

Zsir- és szalonnaellátásunk a rendszerünk sarkpontja. Számokkal igazolható tény, hogy alig van még egy foglalkozási réteg — az arató- és erdőkitermelő munkásság mellett — melynek inkább szüksége volna a rendes polgári adagokat meghaladó, sertésfehéráru- és általában sertés-termék-ellátásra, mint éppen a külszolgálatot végző legénységünknek.

Táskaélelmezésnél a hústalan élelmezés — töménytelenségénél és csekélyebb táperejénél fogva — alig jöhet számításba; a húskonzervekkel való élelmezés pedig nemcsak hogy a testület egész — háztartásszerű — gazdálkodási rendszerét ingatná meg, hanem ezenkívül a legkevésbé sem tehermentesítene a háborús közellátást. Sőt! Végül gondoljunk arra az egyszerű tényre, hogy egyetlen húskonzervebéd ára egyenlő az átlagos napibetétjeink összegével.

Járható útként marad tehát előttünk: a szükséges táskaelelmezést háztartásszerű hizlalás útján kitermelte sertés-termékekkel biztosítani, helyesebben ezt a bevált ellátási módot minden körülmények között fenntartani.

A m. kir. csendőrség mindenkor engedelmeskedett a korszakosság parancsainak; a kor követelményeihez igazodva változott meg a csendőrség szervezete és eszközei. Ami csaknem változatlan: a sajátos belső gazdálkodási rendszerünk és ezzel együtt az a mód, ahogyan a külszolgálatot végző legénység étkeztetését biztosítjuk.

A hideg táskaelelmezést valami mással pótolni egyáltalában nem újkeletű törekvés. Békeidőben, filléres konzerváruk mellett, már történtek kísérletek egy étkeztetési reform végrehajtására, amelynek a lényege az lett volna, hogy a járőr tagjai tartósított meleg ételt fogyasszanak külszolgálatban. A gyakorlati eredmény nem felelt meg a várakozásnak és bizonyos, hogy a testület külszolgálatot végző tagjai nem ok nélkül — nem csupán pusztán maradiságból — tértek vissza minden esetben a hideg-táskaélelmezési módhoz. Tiszteletreméltó minden olyan törekvés, mely meg akarja oldani ezt a kérdést, de mint minden rendszer-reformra, erre nézve is fennáll az a törvény, hogy: ne adj újat, ha jobbat nem

adsz: Bizonyos, hogy az egyre inkább fejlődő élelmiszeriparunk már egymagában is biztosíték arra, hogy ez a sajátos csendőrségi kérdés valamilyen formában megoldható. Tartozék ez majd az elkövetkező békeidő első feladatai közé; az ily kísérletekre a mai viszonyok nem alkalmasak.

A csendőrség szüksége tehát e téren: a zsírszalonna felül még sertésszalonna is, illetve szalonna pótszerei (füstöléssel tartósított húsneműek). Ezt a szükségletet mostani körülményeink között kizáróan háztartásszerű sertéshizlalás útján biztosíthatjuk, mert több, mint ezer — viszonylag kislétszámú — alakulat hizlalótevékenységét leállítani és ehelyett központi berendezés útján a szükségletet szétsugározni, olyan megoldás lenne, ahol az összetettebb módot engednénk győzni az egyszerűbb felett.

A cél tehát: minden körülmények között fenntartani a csendőralakulatok háztartásszerű sertéshizlalását, e tevékenységüket elősegíteni, megteremteni ennek előfeltételeit, biztosítani a szükségletet.

A cél fontosságát elsősorban a közgazdálkodásaink és közétkezéseink vezetésére hivatott közegeknek kell átérzeniük s ez esetben nem fog megismétlődni az, hogy sertésállal, kezelőszemélyzettel, nagymennyiségű és a hizlalásnál kitűnően felhasználható háztartási ételhulladékkal, több mint egy vagon elsőrendű hizlalótakarmánnyal rendelkező nagylétszámú alakulat közétkezése egyetlen sertést sem hizlal, hanem kész hizlalt sertés kiutalására várakozik. Akkor nem állhat elő, hogy egy olyan örskörletben, ahol a magánháztartásokban 20.000 sertés hizlik, éppen az a csendőrs, amely részére a hizlalás lehetősége feltétlenül biztosítva van, — nem hizlal sertést, hanem bérhizlalási szerződést igyekszik kötni.

Egyet meg kell jegyeznünk: a csendőrségnél a leggazdaságosabb ellátási mód kétségtelenül a háztartásszerű sertéshizlalás. Minden olyan közgazdálkodásnál és közétkezésnél, ahol a hizlalás feltételei megvannak, vagy megteremthetők és ennek ellenére kész-sertés kiutalást, vagy — szabályellenesen — bérhizlalást kér, ott feltétlenül valami hiba van, amit meg kell állapítani és az ellátásra jogosultak érdekében sürgősen ki kell küszöbölni.

A legfontosabb teendő: a következő ellátási időszakokra szolgáló, hizlalásba állítandó süldősertések mielőbbi biztosítása. A legtöbb alakulat közgazdálkodása már biztosította sertésszükségletét, azok részére pedig, akik ezt eddig nem tették volna meg, a mostani időpont jelenti a tizenkettedik órát. A közellátásügyi miniszter úr ebben is segítséget nyújt az alakulatoknak: a 609.817/1944. számú K. M. rendelet pontbeszámításos süldővásárlási engedélyt biztosított a csendőrségeknek, amit az alakulatok folyó év július hó folyamán kapnak kézhez. Mint e rendelet is kifejezésre juttatta, az alakulatok az újszövegű vásárlási engedélyek kiadása előtt egyezség útján biztosítsák szükségletüket, mert amennyiben igénylésük helytálló, a vásárlási engedélyeiket feltétlenül megkapják. A végrehajtásnak e vonalán a cselekvési önállóság és a mozgékonyág vezet eredményhez.

A közellátásügyi miniszter úr az 1944—45. évi hizlalási időszakra is biztosította a csendőrségi hizlalótakarmány-szükségletet az eddigi rendszer alapján, de azzal az eltéréssel, hogy minden hizlalást folytató alakulat saját maga határozhatja meg, hogy a vásárlási engedély alapján, a termelőtől való vásárlással akarja-e biztosítani tengeri- és árpaszükségletét, vagy pedig kiutalást kér ezekre a cikkekre. Viszont a bejelentés végleges értékű, tehát a kiutalást igénylők utólag nem kérhetnek e helyett vásárlási lehetőséget. Az igényelt hizlalótakarmányt — a tengerit is! — előreláthatólag még folyó év augusztus hó végéig teljes egészében kiutaljuk.

Az a közgazdálkodás és közétkezés pedig, amely ily lehetőségek dacára újból csak kész-sertés kiutalással tervezi szükségletét kielégíteni, magára veszen, ha az új ellátási időszakban összehasonlíthatatlanul hátrányosabb helyzetbe kerül, mint a hizlalást folytató alakulatok.

Mindez természetesen nem vonatkozik a csendőrség új alakulatainak, a csendőrszázadoknak az ellátására, mert — miként ezt a belügyminiszter úr rendeleti úton megállapította — ezeknek az alakulatoknak a mozgékonyágát a sertéshizlalás jelentősen gátolná. A századok továbbra is kész zsír-, illetve esetenkénti szalonnaellátásban részesülnek.

Egyébként meg kell állapítanunk, hogy a csendőralakulatok hizlalási tervüket úgyszólván hiánytalanul hajtották végre. A tíz csendőrszázad 1942—43. évi elszámolásait kiértékelve, tudjuk, hogy az eredményesség határfoka mindenütt megközelíti a 100%-ot, de több kerületnél ezt meg is haladja. Alakulataink jó munkát végeztek, hizlaló tevékenységük nemzetgazdasági szempontokból tekintve is igen értékes eredménnyel zárult. Bizonyos, hogy egyetlen testülete vagyunk az országnak, amelynek bérhizlalási szerződése egyáltalában nincs és fokozott sertésfehéraru-szükségletét — néhány alakulat kész-sertés felhasználásától eltekintve — saját maga termeli ki.

3. Hús.

A csendőralakulatok hússzüksége a következőképpen van biztosítva:

a) Nagylétszámú csendőr közétkezések (zászlóalj, századok) marhahússzüksége a létszámnak megfelelő és a törvényhatóságok kontingense terhére kiadott vágási utalványok útján nyer kielégítést.

b) Honvédállomáshelyeken, ahol honvédségi központi ellátást lebonyolító tiszt, illetve tiszthelyettesi étkezde működik, az ugyanott állomásozó csendőregyének húsellátása a honvédségi ellátás keretében van biztosítva.

c) Kisebb létszámú alakulataink (főleg külörsök) marhahússzükségletét csak a polgári húselosztás vonalán lehet biztosítani. Kétségtelen, hogy az itt fennálló nehézségek nem pusztán háborús jelenségek. Mindenki előtt köztudomású, aki a falusi életet ismeri, hogy a legtöbb községben rendszeres marhahúsellátással békeviszonyok között sem lehet számolni. A háború ezeket a nehézségeket csak fokozta. Bizonyos azonban, hogy azok az élelmiszerek, amelyek a rendszeres marhahúsellátás hiányát türehtően pótolják (elsősorban a tojás, a baromfi, házi-

Kormányzó Urunk beírja nevét látogatása alkalmával a Hadiakadémia emlékkönyvébe.

nyúl, a friss főzelék és a tej) még leginkább ezeken a falusi állomáshelyeken szerezhető be, sőt ezeknek nagyrészt a háztartásszerű gazdálkodást folytató alakulatok maguk termelik ki.

De a külörsök húsellátását van hivatva szolgálni a csendőrség részére biztosított sertéshizlalási lehetőség is, fokozva azzal, hogy a csendőrségi ellátás céljaira kitermelt fehérarukészleteket a beszállítási kötelezettség nem érinti, így a nyert zsír- és szalonnamennyiség teljes egészében a főzéshez és táskaélelmezéshez használható fel, míg a füstöléssel tartósított húsneműek részben pótolhatják a friss hús hiányát.

A közellátásügyi miniszter úr kifejezetten a külörsök húsellátása érdekében adott lehetőséget arra, hogy a közgazdálkodások baromfi- és házinyúlállományuk részére kivételes pontbeszámításos árpavásárlási engedélyeket igényeljenek.

IV.

EGYEB CIKKEK.

A burgonya, hagyma és hüvelyes szükséglet kiutalása iránt — az igénylés szerint — a közellátásügyi miniszter úr az ellátási időszak elején intézkedik. Az elmúlt év őszén az igényelt burgonyaellátmány kiutalása már szeptember hó folyamán megtörtént, bár több állomáshelyen a készletek hiánya és főleg a kisebb szükségleteknél (töredék-vagontételek!) mu-

tatózó szállítási nehézségek a tényleges kiadást részben akadályozták. A le nem szállított mennyiségek megállapítására és kiadására távirati intézkedés történt.

Megállapítottuk, hogy olyan alakulatok, amelyeknek állomáshelyén akadálytalanul lehetett volna biztosítani ezeket a cikkeket és ezt a vonatkozó jogszabályok is lehetővé tették, — kiutalást kértek. Magyararízhatatlan volt, hogy pld. egy olyan területen, melyet általában „Magyarország veteményeskertje”-nek neveznek, az örsök alig 1—2 személy ellátására szolgáló (pld. 4—5 kg hüvelyes) mennyiségek kiutalását kérték, talán azért, hogy ha már egyszer az igénylési lehetőséget tudtukra adták rendeleti úton, — hát ők is igényeljenek „valamit”. A kiutalást biztosító rendelet sohasem parancs az igénylésre; amely alakulat szükségletét biztosítani tudja, ne terhelje meg ezzel — a valóban rászorulóknak érdekében — a központi irányítást.

A szappan-kiutalás az elrendelt időszaki igénylések alapján történik; a fejenkinti mosószappan ellátmány 25%-os felemeléssel lesz — már a legközelebbi kiutalásnál — kiadva.

Gyümölcs-kiutalásban a nagyobb létszámú alakulatok közétkezései részesülnek, ahol nincs mód házilag való szilvaíz-főzésre. Mivel — befőzési cukor hiányában — nincs lehetőség gyümölcsbefőzésre sem, ezért nagyobb közétkezéseinknek cukrozott gyümölcszettel való ellátását igen fontosnak tartjuk és a kiutalást a lehetőségek szerint újból biztosítani fogjuk.

Tehéntejből készített sajtot viszont éppen a kisebb, táskaelelmezésre szoruló alakulatok részére utaltunk, hogy a külszolgálatot végző legénység a táskaelelmezést sajtjal egészítse ki és így a szalonnakészleteinkkel némileg takarékoskodjunk.

Köleskását, árpakását, húskonzervet és rizst (utóbbit csak a gyógyházak és nagyobb alakulatok diétás-konyhája szükségletére) a rendelkezésre álló készlet, a létszám és a kiadott rendeletekre érkező igénylés tekintetbevételével mellett adott ki a közellátásügyi miniszter úr.

Ez csupán futó áttekintése a m. kir. csendőrség központi élelemellátásának. Az irányításnál és a rendszer hálózatában folyó munkát, valamint a kiadott rendeletek részleteit nem ismertettük, mert nem ez volt a cikkünk célja.

A rendszer háborús viszonyokra méretezve, háború alatt épült ki, de amennyire kétségtelen, hogy e háború elmúltával a világ kereskedelmi és gazdasági életéből nem fog nyomtalanul eltűnni az irányított gazdálkodás, ugyanígy bizonyos, hogy a testületünk is megismerkedett egy háborús ellátási rendszernek sok olyan előnyével és tanulságával, melyet egy békekorszakban is haszonnal értékesíthetünk a szolgálat és ellátásra jogosult bajtársaink javára.

Az 1754—55-ben megtartott általános szemle alkalmával a bizottság az egyik vérteszrednél is olyan öreg alantós tisztet talált, akik közül a legfiatalabb éppen negyven év óta szolgált.

Falusi kislány Pesten.*

Írta: DR. TARTSÁNYI DÁNIEL m. kir. rendőrtanácsos, a budapesti főkapitányság erkölcsrendészeti osztályának helyettes vezetője.

„Jaj be szép ez a Pest, Istenem, be szép!
S benne milyen úri, mily szelíd a népi!”

(Czuczor Gergely.)

Gyermekkoromban Budapesten, a Keleti pályaudvarnál járván, mindig Czuczor Gergely akkoriban tanult szép verse jutott eszembe, amelynek az volt a címe — erre mindnyájan emlékezünk — Falusi kislány Pesten.

A vershez rajzolt kép a Keleti pályaudvar előtt ábrázolta a kis falusi lányt, amint még kisebb batyujával áll a téren s nagy csodálkozva indul neki — ismeretlenül — a nagy fővárosnak.

Czuczor Gergely ebben a szép versében csak azt írta meg, hogy a kis vidéki lány milyen tágranyilt szemmel bámulja ezt a milliós fővárost, de hogy ennek a nagy városnak forgatagában azután mi történik ezekkel a sokszor 15—16 éves kislányakkal, akik Pestre jönnek fel szolgálni, arról már csak az erkölcsrendészet tud.

Alig hinné a falusi ember, hogy mennyi veszélynek néz elébe az a sok falusi kislány, aki tudatlan naivsággal érkezik Budapestre. Majdnem azt lehetne mondani, hogy amikor a falusi anya megváltja a III. osztályú vasutjegyet kislányának, hogy Pestre utazzék cselédnek, sok közülük az első lépést teszi meg ahhoz, hogy leánya néhány év múlva kiváltsa magának azt az igazolványt, amely örökre elszakítja őt a tisztességes emberek társadalmától.

A prostituáltaknak csaknem 70—80%-a vidékről kerül a fővárosba. A legtöbbje háztartási alkalmazott, akit elkap a nagyváros forgataga, de leginkább a saját hajlama, amely együgyűségében azt hiszi, hogy jobb dolga lesz, ha nem dolgozik, ha szép ruhában henyélhet, moziba, színházba járhat s keresi a sok pénzt.

Azt nem látják be, hogy ennek a pénzkeresésnek nagyon nagy ára van. A prostituáltak — csaknem 99.99%-ban — működésük első évében megkapják már a nembetegségeket (gonorrhoea, ulcus molle, lues, — statisztikai sorrendben), de lehet, hogy rögtön az első érintkezésnél egész életüket megrontó vérbajt kapnak, másállapotba kerülnek, abortálnak, vagy szülnek, megterhesednek, megrühösödnek, pizsokba süllyednek s áldozatai lesznek az alvilág legsötétebb és mindenre elszánt alakjainak, akik testük és legfőképpen keresetük felett korlátlanul rendelkeznek, — a kitarítottjaiknak, a „striciknek”. (Kénytelen vagyok a „strici” idegen műszót

* Kettős cél vezet bennünket, amikor ezt a cikket közzéjük. Az egyik, hogy bemutassuk bajtársainknak azt az áldásos munkát, melyet rendőrségünk végez Budapesten az erkölcsrendészet terén, a másik cél, hogy felhívjuk a figyelmet arra a veszedelemre, mely a Budapestre elszegődött falusi leányokat fenyegeti. Mindkét vonatkozásban szerzett ismereteli értékesíténi kell a csendőrnek a nemzet javára. A fővárosi erkölcsrendészet tanulságainak — ha kisebb keretek között is — hasznát veszi a csendőr a vidéken is, a falusi társadalom befolyásolása révén pedig nagyban hozzájárulhat ahhoz, hogy felvértezett lélekkel kerüljenek a fővárosba, de minden nagyvárosba is a kenyérkeresetre szoruló falusi leányok. (Szerk.)

használni, mert a kitarított férfi nem fedi a fogalmát. Ugyanis csak kéjné, vagy titkos kéjné által kitarított férfi a „strici”. (L.: 1913:XXI. t.-c. 4. §. 2. pontját.) A stricitől árnyalatokban különbözik az ú. n. „se-lyemfiú”, az „Alfonz”, akinek sokszor állása is van s akit olyan nő tart ki, vagy támogató, akinek rendes keresete, jövedelme, vagy vagyona van, tehát nem prostituált.)

A prostitúció legelszántabb alakjai a „stricik”. A főváros több pontján valóságos „hídfőt” építenek ki maguknak s „operációs bázist” létesítenek a karmaikba került nők számára.

Egyik ilyen legfontosabb hídfő Budapesten a Keleti pályaudvar előtti rész, annak is különösen a Nefelejts-utca felé eső része, amely a nap minden részében tele van prostituáltakkal s a reájuk „vigyázó” stricikkel.

Sajnos, a bűnnek ezt a hadseregét csak irtani lehet, kiirtani soha. Ahogy az évezredek tapasztalat mutatja, a prostitúció — mint a bűn maga is — mindig meg volt s meg is lesz, kezdve az ókori Chaldea és Babylonia vendéglátó és templomi „szent” prostitúciójától a mai nagyvárosok perifériáinak titkos, fertőző állapotáig. Meg van azokban az országokban is, amelyek törvénytárából a prostitúció fogalmát kitorölték.

De nem ezekről a nehezen orvosolható bajokról kívánok írni, hanem azokról a falusi kislányokról, akik Pestre kerülnek s részben önhibájukon kívül — de legnagyobb részben saját hibájukból — belekerülnek a prostitúció fertőjébe, melyből alig tudnak már kikerülni ebben az életben.

Amint a Pestre érkezett falusi kislány a nagy emberáradattal kikerül a pályaudvarból, már a pályaudvar előtti téren megfogja őt a főváros hatalmasága, szédülete, a sok nagy épület, a rengeteg ember, a jobbra-balra, össze-vissza járó, csilingelő villamosok, autók. Azt se tudja, hova, merre menjen.

Végül, a sok kérdezősködés után, amikor már az új „portéka” iránt érdeklődő stricikkel is érintkezésbe jutott, felszáll egy villamosra. Ott is mindenkit megkérdez, mielőtt a kalauz eljutna hozzá, hogy hogyan tud a Pesten lakó keresztanyjához eljutni s észre sem veszi, hogy aki őt nagyon kedvesen útbaigazítja s a jegyet is megváltja neki — ez a második lépés a prostitúció felé! —, ez már maga a nagy kerítő, a strici.

A strici, hogy a bizalmat maga iránt fokozza, akárhányszor valamiféle egyenruhát is szerez magának (BSzKRT kalauz, stb.), megváltja a leánynak a villamosjegyet s elviszi őt a főváros egész más részébe, mint ahol a leány keresztanyja lakik.

Sok sírás után beesteledik s a strici felajánlja a leánynak, hogy aludjon az édesanyjánál s majd másnap elmennek a keresztmamához. A leány ebbe gyanútlanul belemegy, eljut a lakásra, ahol nincs anya, csak egy vén banya, aki vállalja a szerepét. A falusi kislány itt tölti Pesten az első éjszakáját, ahol jó vacsora és leitatás után a legtöbbször már elveszti lányságát.

A strici adja a szerelmet, a leányt nem engedi a keresztanyjához, pár nap múlva elfogy a pénz a lakásban, kiderül, hogy a banya nem mamája a fiúnak, követeli az ágyrajárártól a bért s a strici ekkor

Honvédnep Budapesten. A Hősök terén Aggteleky Béla altábornagy megkoszorúzza az emlékművet.

erőszakosan lép fel. Sokszor el is veri a leányt s kényszeríti, hogy menjen ki a „platzra” és ismerkedjen meg férfiakkal — pénzért. Ezzel megindul a lány életének új szakasza, amelynek további állomásai: a razzia, az erkölcsrendészet, a kórház, a toloncház, kitiltás, internálás és dologház — végül pedig a pusztulás.

Közben mindig visszatér az ő stricijéhez — vagy az ő hozzá. Csodálatos ez az egymáshozkapcsolódás! Az várja a leányt, ha kiszabadul, ellátja újból ruhával, cipővel, hogy újból kimehessen az utcára s kereshessen a strici számára.

A prostituáltak csaknem minden keresetüket a stricire költik, aki minden pénzüket elveszi s míg a strici szép ruhákban jár, úri módon öltözködik, kitö- mött vállú, kétsoros kabátban, pepita nadrágban, télen prêmes bundában jár, addig a nőn sokszor csak annyi és olyan ruha van, amely éppen szükséges, hogy a férfiakat megfogja. Ha a nő már nem kell a stricinek vagy beteg lesz, sokszor a strici ócska kis- kabátja az egyedüli meleg ruhadarabja télen. Pizs- kos, rongyos blúza alatti sokszor még ing sincsen.

Strici nélkül nincs prostituált. Ha egy új „kis- lány” (ahogy az alvilágban a prostituáltakat becézik) megjelenik a „strichen”, rögtön jelentkezik a strici, ajánlkozik neki s ha a nő nem vállalná, lehetőleg több más prostituált és strici jelenlétében behúzza egy kapu alá, ott össze-vissza veri s így kényszeríti ki és szerez a többi előtt jóváhagyást arra, hogy „fut- tathassa” a nőt.

A tőle elforduló nőt a strici a szó szoros értelmé- ben „lerúgja” a járdáról s nem engedi őt „működni”.

Ha egy strici valamilyen oknál fogva „lemarad” egy nőről, akkor „beújítja” magát egy másik strici. A régi esetleg több száz pengő „lelépési díjat” is kap.

Sok razzian találkoztunk 15—16 éves, aznap érkezett falusi kislányokkal, akik akárhányszor BSzKRT vagy más alkalmazottnak öltözött strici társaságában voltak a szállodában s kiknek deflorá- lását éppen a rendőri ellenőrzés mentette meg.

Sokszor találunk a Rákóczi-úton és a közeli kör- utak padjain kislányokat batyúval a kezükben és stri- civel az oldalukon, amint már arról tárgyalnak, hogy hova menjenek aludni.

Érthetetlen ezeknek a lányoknak a stricikhez való ragaszkodása. Mintha az otthoni első szerelmet pótolná nekik, úgy ragaszkodnak ezekhez a durva, lelketlen, önző csavargókhoz.

A stricit a nő csak nagyon ritkán jelenti fel, egyébként védi s letagadja a vele való anyagi kap- csolatokat.

Az ok, amiért a prostituált a stricit feljelenti, rendszerint a féltékenység s csak ritkábban az, hogy a nő már nem bírja a férfi zsarolását, verését. Külö- nösen az utóbbit egész természetesnek veszik, szinte a férfihez való tartozásuk megnyilatkozását érzik abban, hogy túrik a strici durvaságait, ütlegetéseit.

Egyébként elintéznak mindent maguk között s ha a rendőr meglepi őket, amikor a strici a nőt meg- veri, minden panasz nélkül igyekeznek a lány elhur- ver, minden panasz nélkül igyekeznek a lány elhur-

colni a férfit, nehogy valami baja legyen. Pont ilyen esetet láttam 1925-ben London kellős közepén egy nyári éjszaka az Oxford Circus-on is, ami azt bizonyítja, hogy nyugati mételjű juttatta el hozzánk ezt az erkölcsi fertőt.

A stricik a rendőrség tagjaival szemben is igen erőszakosan lépnek fel. Egyenesen szembeszállnak velük s az elfogott prostituáltat igyekeznek kiszabadítani az egyedüllevő rendőr lefegyverezésével. Oldalkocsis motorkerékpárra berántva szabadtottak ki már prostituáltat a detektívek kezéből. A közelmúlt hónapokban történt meg, hogy a Teréz-körúton leszártak egy rendőrt a stricik, mert az őt megszólító titkos kéjnot igazoltatni akarta.

A prostitúció a társadalomnak olyan mocsara, amelyben a nő süllyed a legmélyebbre. Sok falusi lány nővi ki magát látszólag ebben a fertőben. Kikerül a titkos prostituúcióból es igazolványért jelentkezik a rendőrségen. Ekkor — mint bejegyzett kéjnot — már kevésbé szorul a stricire, bár ezeknek is a 70—80 százaléka tart stricit, később azonban megismervén az igényeket, pénzt inkább ruhára, ékszerre s lakásra költi. Gyűjteni kezdi a pénzt, házat, földet vesz magának s még az is előfordul, hogy férjhez megy valakihez, aki őt ebből az életből kiemeli. Ez a szerencsés, de ritka eset.

Gyakoribb eset, hogy a prostituált — akár igazolványos, akár titkos — későbbi éveiben igyekszik a múltjától megszabadulni, de nem tud. Hiába hazudik össze otthon mindenfélét, hogy Pesten tüzletben volt vagy más állása volt, előbb-utóbb kiderül az igazság s ezzel örökre kizárta magát a tisztességes emberek köréből.

A betegségéből, a vérbajból pedig soha sem tud kigyógyulni a prostituált, mert nem kezelte magát rendszeresen.

A prostitúció egy-két év alatt mély nyomokat hagy a nők arcán. A különböző betegségek — még ha nem kiütések is — meglátszanak rajtuk. Tizen-nyolc-tizenkilencéves leányok, akik 1—2 évvel azelőtt még piros-pozsgás arccal kerültek fel a fővárosba, harmadik-negyedik lefogásuk alkalmával sárgás arcbőrrel s a vérbajra különösen jellemző rekedtes, mélyebb hanggal jelennek meg. Az egész nőn meglátszik, hogy valami súlyos betegség roppantotta össze. Ruhájuk rendetlen, hajuk kócos, kezük, piszkos.

Egy eset a sok közül: a múlt évben felkerült Budapestre két vidéki lány. Nővérek voltak, 17 és 18 évesek. Egy ideig állásban voltak, azután, mikor megismerkedtek egy kerítővel, az kivette őket szolgálatadójuktól, nála laktak, költöztette őket s elvitte egy körúti vendéglőbe, ahol esténként különböző férfakkal ismerkedtek meg. A két nővér által keresett pénz a kerítő volt, abból ruházta őket, az enivalót már a vendégek fizették nekik.

Amikor az első alkalommal rendőrkézre kerültek, a lányok letagadták, hogy a lakásadójuk — a strici, a kerítő — küldte és vitte a vendéglőbe ismerkedni. A második esetben, amikor újból lefogták őket, beismertek mindent. Akkor döböntek rá, hogy milyen útra kerültek. Később, büntetésük letöltése után a lányok hazautaztak falujukba, a férfit pedig átadták a bűnügyi osztálynak.

Sok leányt a szerencsétlen származása hajt a prostitúció felé. Egy 22 éves kéjnot azt mondta: „Ellett rontva az életem, amikor születtem.“ Amikor érdeklődtem, hogy miért, azt felelte, hogy törvénytelennek született, lelencházban, menhelyen, később javítóintézetben nőtt fel s arra a kérdésemre, hogy miért nem maradt cseléd, azt felelte: „Untam cselédnek lenni!“ Sokat a rossz mostoha hajt el hazulról Pestre s így züllik el.

A napokban járt a hivatalomban egy nő, aki évekkkel ezelőtt kéjnot volt Budapesten, de hamarosan megundorodott ettől az élettől s visszament vidékre, a falujába. Nemsokára elkerült házvezetőnőnek egy vidéki városba, ahol egy jóra való ember beleszeretett s feleségül akarta venni. A házassághoz azonban — a férfi állása miatt — erkölcsi bizonyítványra volt szükség s a nő azért jött fel Budapestre, hogy a múltja ne kerüljön bele az erkölcsi bizonyítványba. Sajnos, semmit sem lehetett tenni, ezt a priuszt, a múltat ezt a legsötétebb foltját nem lehet rehabilitálni — 1940:XXXVII. t.-c. — s a nő a legnagyobb kétségbeesésben ment vissza vidékre.

Hogy a múlt mennyire megzavarja ezeknek a szerencsétleneknek a lelki egyensúlyát, mutatja a következő eset. A közelmúltban öngyilkos lett egy 26 éves prostituált. Egy kis cédulára ezt a pár sort írta: „Anyám, most már nem kell szégyelni magad!“ Se aláírás, se búcsú!

Milyen tragédia! Mennyi civakodás lehetett anya és leánya között, amíg végül a nő pontot tett életére, mert belátta végül ő is, hogy az a sok pénz, amit züllött életével keresett, ruhára, ékszerre, prémekre elég lehetett, de a maga és szegény szülei becsületének helyreállítására nem!

Jellemző ezeknek a nőknek a nagyvárosi mániájára, hogy mindig előkelőbbnek akarnak látszani a valóságnál. Egy prostituált pl. azt felelte hirtelen feltett kérdésemre, hogy az apja földműves volt, de — amikor már volt ideje gondolkodni s hazudni, hozzátette, hogy a nagyapja viszont földbirtokos volt.

Egy másik nő, aki nagyon állította, hogy nem volt az „utca rongya“, iratainak átnézésakor kiderült, hogy kávéházi „franka“ volt s csak azért nem került az utcára, mert csinosabb volt, jobban öltözködött s megtűrték a körúti kávéházban. Belsőleg azonban ép olyan anyagból volt, mint az utcán kószáló társnői.

A nagyvárosi kávéházak, vendéglők, korcsmák, kávémérések, kifőzések sokszor valóságos kerítőhelyei ezeknek a faluról felkerült leányoknak. Ők csinálják a főforgalmat, az ő kedvükért járnak oda a kalandokat kereső férfiak. Ezért újabban nagy harcot indítottunk a fővárosban ilyen helyiségek ellen.

A budapesti fogadók nagyrésze valóságos nyilvános ház lett. Ha egy vidéki lány más hiányában véleflentül ilyen helyre ment aludni, sokszor azzal fogadták, hogy nincs szoba, de ha akarja, befekhet egy férfi szobájába. Késő éjjel, — nem tudván hova menni, — az akkor érkezett leány elfogadta az ajánlatot, mert a portás is és a szobában lakó férfi is megígérték neki, hogy nem lesz semmi baja. A következmény: a szobában lakott férfi strici volt, aki a nőt nem engedte el többé s később még az igazolványt is kiváltatta vele.

A másik eset az, hogy a nőnek adnak ugyan szobát, de később — az éj folyamán — erőszakkal betelepítenek hozzá egy férfivendéget, vagy egy új nőt kereső stricit.

Ezek ellen a fogadók ellen is megindítottuk a kíméletlen harcot. A tulajdonost, portást, szobaasszonyt súlyos elzárásbüntetéssel sújtjuk, internáltatjuk, az előljárástól pedig a fogadó bezárását kérjük.

Sok ilyen helyen a portás, szobaasszony — volt strici, kéjnot, franka, — valósággal keríti ezeket a szerencsétlen leányokat. Rendes ruhát, cipőt szereznek nekik s úgy küldik ki őket az utcára. Ha a toloncházból kikerül az ilyen, általuk tönkretett leány, szobát, ellátást adnak neki, amíg újból „keres“. Nekik megéri, mert abból az erkölcsstelen forgalomból élnek — busás borraivalók, a fogadói szobák félóránkénti váltakozása — amit ezek a leányok biztosítanak nekik.

Nagy erkölcsi rombolást idéznek elő a vidékről Budapestre felkerült leányok életében a tömegszállások, a „quartélyok“ is, ahol — eltekintve a vadidegen férfiak és nők egy fekhelyen alvásától — az ágyrajáró nőket a lakás tulajdonosa, helyesebben tulajdonosnője egyenesen kihajtja az utcára — pénzt keresni. Mindjárt a strici is ajánlkozik az ágyrajáró férfiak közül s megindul a leány a teljes züllés felé.

Újabban szép eredménnyel működnek a háztartási alkalmazottak társadalmi egyesületei, így — amelyekről én tudok — a katolikus „Zita“ körök s a különböző protestáns egyesületek, a református „Lórántffy Zsuzsanna“ és „Márta“ nőegylet.

A prostitúció, amely ellen a közbiztonsági szervek küzdenek, kétféle: titkos és türt. A titkos prostituáltak az u. n. „frankák“ (szabadon futó nők), a türtök pedig az igazolványos kéjnotok, akik a 160.100/1926. B. M. rendelet óta kéjnottelepeken, magán- és nyilvános találkahelyeken működnek.

A kéjnotok csaknem mindégük végigjárja a prostitúció „tanonciskoláját“: a frankázást. Kevés tudja ezt kikerülni.

Ha megkérdezzük az igazolványos kéjnotket, hogy mik voltak azelőtt, mielőtt kéjnot lettek, csaknem mindegyik azt feleli, hogy „franka“. Épp. hogy azt nem mondják, hogy úgy jöttek a világra, pedig ez is helyes válasz lenne, mert a legtöbbje már születéskor magával hozza azt a hajlamot, amely később a prostitúcióba hajtja.

A körülmények csak másodlagos hajtóerők, leg-erősebben uralkodik a hajlam. Tisztességes falusi leányt hiába csábítja a strici a Keleti-pályaudvar előtti, vagy bárhol is, az nem fog belemenni semmiféle kalandba. Látjuk ezt a faluról felkerült nővéreknél. Az egyik elzüllik, a másik nem. Pedig egyszerre érkeztek Budapestre, ugyanabban a vasúti kocsiban, ugyanazon anyai intelmekkel — és előzetes neveléssel s mégis az egyik nővér (megtörtént eset!) apaca lesz, a másik pedig elzüllik.

A rendőrség a türt prostitúciónál azt igyekszik elérni, hogy azt azok közé a keretek közé szorítsa, amelyeket a 160.100/1926. B. M., a 178.300/1936. B. M. stb. rendeletek előírnak, a titkos prostitúciónál azonban kíméletlen harcot folytat a frankák, a nemibetegségek élő bacillushordozói ellen. Míg az igazolványos kéjnotok egyszeri vizsgálatnál 1/300-ban fertő-

Hősi halált halt

Kovács István III. szolyvai őrsbeli őrmester,

1944 június 20-án.

Tisztelgünk dicső emléke előtt!

zötték, addig a titkos kéjnotok ma, a háború ötödik évében 50%-ban. Tehát az arány 1 a 100-hoz.

Magyarország az évi sajnos kb. 100.000 nemibetegével, — még nem is áll vezető helyen Európában. Sőt! Most különösen nem, amikor a háborús sexualitásnak alig lehet gátat vetni. A hadseregeknek sokszor hadosztálynyi erejét teszik harcképtelenné a titkos prostituáltak, akiket újabban mind erősebben igyekszünk a társadalomtól eltávolítani, internáltatni s munkatáborokba küldeni. Odakerülnek, amittől a legjobban félnek: a munkához!

A prostitúciót sok helyen felültesen kezelik, a rendeleteket tévesen értelmezik. Pl. sok helyen a pincérlányok prostituálását természetesnek veszik, mert azok orvosi vizsgálat alatt állanak, holott prostituálásból csak azok élhetnek, akik erre az illetékes rendőrhatalóságtól igazolványt kapnak.

Ami egyes vidéki vendéglőkben, fogadókban történik a pincérlányokkal, az egyenesen kétségbejítő. Egész nyíltan berendezkedik a tulajdonos a prostitúcióra azon a címen, hogy a pincérlány rendszeres orvosi vizsgálat alá van vetve. Külön szobát tart a lány számára a vendéglő vagy fogadó épületében, ahová a nő azután rendszeresen viszi a vendégeit. Ezt a veszélyes állapotot feltétlenül meg kell szüntetni!

A prostitúciónak a legfőbb veszedelme — amint azt jól tudjuk — a nemibetegségek terjesztése. Budapesten ezideig 40.104 titkos kéjnotot jegyeztünk be a nyilvánartásunkba, ezeknek — becsésem alapján — kb. 1/4-e működhet jelenleg is s így a frankák száma a fővárosban kb. 10.000-re tehető. (Az országban még 10.000 titkos kéjnot lehet, számuk a község, város lélekszámával mértani arányban növekszik.)

Évente 4—5000 titkos prostituáltat állítanak elő Budapesten az erkölcsrendészeti osztályra, akiknek kb. 1/3-a ú. n. első esetes.

Elképzelhető, hogy a 10.000 titkos kéjné napi átlagos öt vendég-forgalma mellett milyen nagy mérvben terjeszti a betegségeket, amikor az előállított nők fele nemibeteg. A megfertőzött férfiak tovább fertőznek — esetleg tisztességes nőket is, — s így lesz beteg azután az egész társadalom. Ezért végtelenül nagy fontossága van a prostitúciós nemibetegségek elleni harcnak, védekezésnek.

A törvényes, türt prostitúció csökkenőben, visszaesőben van, de annál nagyobb mérvben terjed a veszedelmes titkos prostitúció. Van olyan 30.000 lakosú város, ahol egy bejegyzett kéjné sincsen, de annál több a titkos. Olyan falu is alig van, ahol valamilyen formában, esetleg mellékkeresetként, titkos prostituált ne lenne.

Budapesten 25—30 évvel ezelőtt közel 4000 bejegyzett kéjné volt, ma kb. 800-ra csökkent le a kevésbé fertőző, igazolványos kéjnék száma. Annál jobban terjed azonban a titkos prostitúció!

A stricik, akiknek a fele állandóan nemibeteg, szándékosan fertőznek meg másokat s különösen a luról érkezett fiatal lányokat, némelyik abból az ostoba babonából, hogy ártatlan leánnyal való érintkezés megszünteti a férfi betegségét.

Míg a becsületes emberek — betegségük tudatában — vigyáznak embertársaikra, nehogy azokat is megfertőzzék, a prostituáltak — különösen a frankák lelkiismeretlenségéből, szándékosan terjesztik tovább a nemibetegséget. Valami társadalomellenes gyűlölet van ebben a gonoszságukban.

Az 1940:VI. t.-c. a nemibetegségek elleni védekezésről szigorú rendelkezéseket léptetett életbe. Nemcsak a keresetszerű titkos kéjelgésből élőkkel szemben tesz intézkedéseket, hanem mindenkit kötelező orvosi kezelésre utasít — nőt, férfit egyaránt, — aki nemibetegséget szerzett. A vonakodókat kényszerrel kórházba lehet utalni.

A törvény alkotói felismerték azt a nagy veszedelemet, amelyet a nemibetegségek terjesztése az országra — különösen háború esetén a honvédelemre — jelent s mivel a nemibetegségek legfőbb terjesztői a titkos prostituáltak, a Kbt. 81. §-ában meghatározott egy hónapi elzárás büntetést a törvény 54. §-a két hónapi elzárásra emelte fel.

A 160.100/1926. B. M. rendelet 54. és 56. §§-ai szerint a titkos prostituáltakkal és kitarítottjaikkal szemben az 1913:XXI. t.-c. alapján is el kell járni (közveszélyes munkakerülés — csavargás — kihágás, illetőleg vétsége címén), fertőzés okozása esetén pedig, akár szándékos, akár gondatlan cselekményről van szó, az 1940:VI. t. c. 50. §-a alapján testisértés vétsége vagy büntette miatt a bűnvádi eljárást is meg kell indítani.

Ezeket felül erős fegyver a rendőrhatalóságok kezében a közigazgatási intézkedés: rendőri felügyelet alá helyezés, kitiltás, internálás.

A vidékről a fővárosba s nagyvárosokba felkerült leányok erkölcsi érintettségének megvédése érdekében szükséges a pályaudvari missziósnővérek munkájának fokozása s a pályaudvarok előtti fogadók, az u. n. garni-szállók megszüntetése. Ezeket a fogadókat át kellene alakítani vidéki leányok otthonává, ahol olcsón rendes, tiszta szobát kaphatnának.

Katolikus és protestáns intézmények szépen vezethetnék ezeket a leány-szállókat, amelyeket külföldön — sőt némely helyen Magyarországon is — sokat láttam.

A bűnre, a prostitúcióra hajlamos egyént a legkisebb alkalom és lehetőség is elzúllasztja. Ezért kell az alkalmakat — amelyek nemcsak a tolvajt szülik, hanem a prostituáltakat is — megszüntetni s mindent elkövetni, hogy a vidékről Pestre került leány ne zúlljon el, hanem rendes életet éljen.

Ezért küzd az erkölcsrendészség, az erkölcsrendészet, hogy Budapest utcáiról eltűnjenek ezek a zúllás útjára került leányok s azok stricijei. Munkánkkal nemcsak ezeket a leányokat adjuk vissza a tisztességes emberek társadalmának — ha még lehet, — hanem az emberek százereit is megvédjük attól, hogy ezek az erkölcsi fertőzőbe került nők megfertőzzék őket.

PORTYÁZÁS

Egy csendőrtiszt első évfolyambeli hadapród-iskolás fia írta ezt a levelet szüleihez:

„Kedves Anyukám, Apukám és Nagymamóé! Megkaptam leveleteket és a bélyegeket. Az éjjeli légitriádónál nem történt itt semmi különös. A hétfő délelőtti légitriádó kint ért bennünkét a vizen. Eppen ladikjárásunk volt. Hallottunk gépzúgást, de gépet és kondenz-csikot nem láttunk.

A keddi délelőtti légitriádó is a vizen ért minket. Akkor is ladikjárásunk volt. Bevittük a fák alá a ladikokat és mi kijekültünk a töltsére. Ez a riadó bizony nem volt unalmas. Nemsokára a szirénázás után egy kb. 200 gépből álló amerikai kötelék ment el felettünk Pest felé. Pont felettünk elkapták őket a mi vadászaink és a köteléket teljesen szétszórták, pedig a vadászok csak mintegy negyvenen lehettek. Egy kötelék azonban áttörte a vadászok gyűrűjét és elindult Pest felé, de nem jutottak messzire, mert rövidesen ötös-hatos kötelékekben jöttek egész alacsonyán vissza.

Nem lehet leírni azt a pillanatot, amikor az egyik 8 gépből álló köteléknek egyszerre csak nekirepült egy magyar Messerschmitt 109-es vadász és a kötelék bal hátsó gépét tűz alá vette. A harmadszori rácsapásnál egyszerűen csak egy sötét füstcsóva jelent meg az amerikai „Fortress” mintájú nehézbombázón és lámpolva elkezdett zuhanni. Mikor kb. 500 méterre ért le a földhöz, irtózatos dörrenéssel, 100 darabra robbant szét a gép. Legénysége valószínűleg atomjatra szakadt szét.

Egy másik magányosan repülő „Fortress” szintén megtámadott egy magyar „Me-109”-es és rövid fordulóharc után lelőtte. Mikor zuhanni kezdett, 5 fehér pont vált el a géptől, a személyzet. A másik 5 valószínűleg benn égett.

A legérdekesebb légi harc a harmadik volt. Egy 5 gépből álló kötelék szintén egy magányos „Me-109” támadott meg és egymaga szétzavarta a kötelék eredményes tűzcsepásával és földközébe zavarva egy négymotoros „Fortress”, teljesen lángolóvá látta azt. Ez Dorog mellett zuhant le. Az első Pittsmarsházi, a második Párkányon túl. Még egy négymotoros gép

Ellgazítás.

(Dr. Gadányi Endr. felv.)

megsérült (Liberator), mert kimenekülve a vadászok gyűrűjéből hörgő motorokkal városzorgott el Nyergesujfalu felé. Ennek a gépnek a sorsáról nem tudunk továbbiakat, de valószínű, hogy ez sem ment haza. Azonban mint minden dolog, ez sem lehetett meg áldozat nélkül. Egy sérült német rombológép (Me-110) jött lefelé, amikor az egyik felhőből előbukkant egy „Mustang” mintájú amerikai kísérővadász és egy rövid sorozattal megadta a kegyelemdíjást a szegény német gépnek, amelyik hosszú, fehér füstcsóvát húzva maga után, Tát környékén lezuhant. Két főnyi személyzete ejtőernyővel teljes épségben földet ért.

Felejthetetlen marad számomra ez a gyönyörű élmény. Milyen jó érzés volt, amikor láttuk, hogy kis Hazánk fia ilyen hősiességgel vették fel a harcot a nagy tüterővel. Gondolhatjátok, milyen örömjöngős volt, amikor láttuk az ellenséges gépek megsemmisülését. Ez az igazi harc, amikor az ügyesség és a rámenés dönti el a küzdelem sorsát. Képzeltben én is ott fent jártam a felhők közt, a hősi magyar titánok között, akik mosolyogva képesek a Hazának áldozni legfőbb kincsüket, az életüket.

Anyukáim! Ha láttad volna, hogy az ellenségnek mennyivel több gépe van, azt hiszem már Te is és minden magyar anya megadta volna arra a bizonyos kérésre az igent. Ha elesik közülünk egy, a helyébe kell lépni tíznek, ha elesik az a tíz, helyébe lép még másik száz és felemelt fejvel áldozza ifjú életét a Hazának. Kezeteiket sokszor csókolom szerető fiatok és unokátok.

1944. VI. 28.

Bandi.”

A kérés, amire a levél célzó, a repülésre vonatkozik. Repülni szeretne a kislegény, de anyja egyelőre biztonságosabbnak látja a ladikozó katonamessterséget. Ezen anya és fia majd csak megegyeznek,

mi pedig tisztelettel hajlunk meg katonaiskolátnk nevelőmunkája előtt. Jó férfimunka.

Meglett emberek sokszor már a távoli motorbúgásra bújnak ahova lehet. Légtalmai vonatkozásban ez a helyes, de ha a férfilelek túlságosan siet a légtalmai szabályok hairszálpontos betartásával, ha a józan óvatosság sietős féltékenységbe puhul, az már nem jó dolog.

Vidéki híreink szerint, eldugott városkák és falvak lakossága jobban fél a repülőktől, mint az a derék, igazán hősi csepelel munkás, aki az olajtartály tövében dolgozik s csak a sziréna ismételt sürgető hangjára teszi le a szerszámot, hogy óvóhelyre vonuljon, pedig fölötte bármelyik pillanatban fellobbanhatnak a pokol felhőkig csapó lángjai.

Magunk tapasztaltuk, hogy egy alföldi faluban, még a repülőmentes idők legteljesebb csendjében, este nyolc után összecsődült az egész légoszervezet, ha az utcán égő cigarettával sétált az ember. Határozottan nevetséges, de éppen ezért elszomorító volt az ideges buzgalom, ahogyan ezek a hivatalos emberek nekiestek a szimfónia parázsának, hogy megmentsék Európát a pusztulástól.

Sok adatunk van rá, hogy ez a pánikos féltékenység ma is sok helyen megvan. Tudjuk, hogy légi harc mindenütt lehet és megtörténhetik, hogy valamelyik óriási bombázó éppen egy kondás fejére esik az üres pusztá közepén, de ez már a sors olyan véletlen rendelése, mint amikor tifuszbacillust iszik valaki.

Látnák a félős falusiak, hogy a fővárosi ember milyen elvont higgadsággal jön meg a romokkal vegyes házsorok között, bizony elszégyelnék magukat. És ha látnák, a légohíztériás felnőttek a kis hadapródiskolásokat, amint kihevernek a töltésre és lángoló szemmel nézik a légiharcokat. Ők is elszégyelnék magukat.

Üdvözöljük a levélíró kis katonát és minden apró bajtársát. Hitük és bátorságuk az ébredő férfilelek tiszta forrása s ebből a forrásból oly jólesik egy-egy üdítő korty a szüntelen harcban és küzdelemben el-elfáradó felnőtteknek.

Csak így tovább Bandi, így férfi s meglásd még tábornok is leszel.

Szólnunk kell külön a csepeli és másutt dolgozó ipari munkásról. Hősi munka ez, hősi helytállással. Már maga az a tudat, hogy minden gyár, elsőrendű repülőcélpont, kemény próbára teszi a kitartást. Repülőátadás mindenfajta foglalkozású embert érhet, de az ipari munkás ennek a veszélynek mégis a legelső vonalában él és dolgozik.

Ez határozottan különálló harcos szerep az itthoni termelőmunkában. Mikor a szirénák felbőgnek s a hegyoldalból áttekintünk a főváros fölött, odatapad a szem a kéményerdős iparterületekre. Mindig azok kapják a támadás súlyát. Aztán jönnek a gépek, füst gomolyog a kémények között, ott már oltanak, mentenek az emberek, arcuk szüntelenül verejtékes és kormos.

S amikor elmennek a gépek, a lángokkal még solcáig birkózni kell, de mihelyt leküzdötték, az épen maradt gépek újra dübörögnek, a fáradt munkások újra dolgoznak és dolgoznak minden veszély, kockázat és viszontagság közepette éjjel-nappal, szüntelenül és rendíthetetlenül.

Megbecsüljük-e eléggé ezt a teljesítményt? Reméljük, hogy nincs értelmes ember az országban, aki legalább a gondolataival és megbecsüléseivel oda ne állana az ipari munkás mellé ezekben a nehéz időkben.

Reméljük, hogy az a mesterségesen tenyésztett kő, ami az iparmunkásság dolgát évtizedekig körülvette, most felszakad. Az ipari munkás kemény ember, foglalkozása mellett más nem is lehet. Meggyőződésai mellett kitart. Kívánságai és követeléseai többnyire teljesen jogosak voltak azzal a haszonleső, mohó, néha az embertelenségig rideg, üzletszellemű tőkével szemben, amelynek a nemzeti erőforrásokba visszavezetése csak most indult meg.

Kemény ember az ipari munkás, nem árul zsákbecsét, hanem nyíltan megmondja, amit gondol és akar. Ez azonban nem hiba. A bajt mindig azok az alattomos idegen célok okozták, amelyek az ipari munkásság háta mögül puskáztak a nemzeti érdekekre.

Ezek az idegen erők végre eltűntek s most itt áll előttiünk a magyar ipari munkásember a maga egyenes beszédével, csak meg kell a hangját hallani és meg kell fogni a kezét.

Nekünk magyaroknak az ipari termelés nem természetünk.

Mi gondolkodásban még most is a búza és réte emberei vagyunk, pedig milliók kenyérét az ipar

adja, de ez a népesség a falvaktól távol, a városi tömbökben lakik. A falu nem látja és nem ismeri ezeket a tömböket s ezért bizonyosfokú idegenkedést érez velük szemben. Sok félreértés, tévedés, ferdeszándékú propaganda még fokozta ezt az idegenkedést. Ezért van aztán, hogy sok nemiparos magyar azt hiszi az ipari munkásról, hogy forradalom nélkül nem is izlik neki a reggeli kávé. Sokan hiszik, hogy az ipari munkás — minden ipari munkás — szükségképpen nem más, mint robbanóanyag a társadalomban.

Ez pedig nem igaz. Az ipari munkás általában nem kíván mást, mint a többi magyar: dolgozni, családot nevelni és öregkorra szilárd talajt a talpa alá, ezt pedig mindenki joggal kívánhatja. Hogy aztán az ipari munkásság szervezett erejét hátról nem egyszer hibás irányba terelték, az más kérdés. Nyugodtan elhiheti mindenki, hogy ebben sok tényező hibás, csak éppen az ipari munkásság nem.

Adjuk meg tehát azt a megbecsülést és bizalmat az ipari munkásnak, amit a szántó-vető embernek oly magától értetődően megadunk. Ne idegenkedjék a falusi ember a másik magyartól csak azért, mert annak kormos a keze és olajos a ruhája. Aki dolgozik, egyforma érték. Szokjuk meg, hogy az ipar éppen olyan nélkülözhetetlen munkakör, mint a szántás.

Fogjuk meg a kemény, bátor ipari munkás kezét és külön becsüljük meg benne azt, hogy Csepelen és másutt, az ő kitartásuk nélkül nem füstölnének a kémények.

A Borsava patak Kárpátalján.
(Fekete alez. felv.)

A helyszín.

(Pályázatunk anyagából.)

Írta: KISS MIKLÓS alhadnagy (Debrecen).

2.

Özv. Gádor Imréné* 80 éves, b...-i lakos, évek óta élt egyedül Völgyhát-utcai lakásában.

Mint ahogy Gádornénak nem volt senkije, így Gádor Balázs nevű unokaöccsét és a szomszédjában lakó Pálos Antal nevű ismerősét bízta meg gondozójával. Úgy gondolta, hogy amikor majd teljesen tehetetlen lesz magával, akkor Pálos Antal és Gádor Balázs családja minden ügyét-baját elintézi és mindenben segíti. Özv. Gádorné a két család támogatását nem kívánta ingyen. Hála fejében már 1927. évben Pálos Antalra iratta 3 hold szántóföldjét. 1929-ben a házat, 1 hold földjét és félhold szőlőjét is adásvételi szerződés alapján, de holtigtartó haszonélvezeti jog fenntartásával.

Özv. Gádorné a vagyonának másik részét ugyanakkor Gádor Balázs nevű unokaöccsére iratta át azonos feltételek mellett.

Pálos Antal és Gádor Balázs a nevükre íratott földet felében munkálták. A termés fele részé özv. Gádornét illette. Az így beszolgáltatott terményekből tartotta fenn magát a 80 éves, magával tehetetlen és botra támaszkodva járó, fájós lábú öregasszony, aki köztudomás szerint a pálinkát igen szerette, hetenként két litert is elfogyasztott belőle. Szerette a magányt, egészen egyedül lakott, így gondozói csak időközönként jelentek meg lakásán és csak bizonyos háztartási dolgokban segítettek neki. Gádorné a nyári reggeleken és esteiken csordahajlaskor és a csorda hazaérkezésekor mindig kiállt a kapujába és bottal a kezében vigyázott arra, hogy az ott elhaladó szarvasmarhák a kerítését meg ne rongálják. Így történt ez 1941. július 30-án 20 óra tájban is. Másnap reggel 4—5 óra között — amikor a csordát kihajtották, — Gádornét nem látta már senki a kapujában.

Pálos Antalnak feltűnt az öregasszony távolmaradása s mint gondviselője kötelességének tartotta annak okát megállapítani. Átment Gádorné udvarára, akit keresett a konyhában, lakásban, éléskamrában, sőt a félreeső helyen is, de nem találta. Már éppen indulni akart hazafelé, amikor véletlenül az udvaron lévő kávéskút felé tekintve a kútkávéhoz támasztva Gádorné botját pillantotta meg. Tudta azt, hogy Gádorné a botját soha sem szokta elhagyni, rosszat sejtve, a kúthoz sietett és belenézett. Előérzete nem csal, mert Gádorné valóban a kútban volt, fejével lefelé, a vízből csak az egyik meztelen lába látszott ki. Tekintettel arra, hogy a kútkáva mellett a földön egy üres veder is volt, így azt gondolta, hogy Gádorné abban vizet akart bevinni és akkor esett a kútba.

Pálos Antal nyomban hazasietett a feleségéhez és az esetet közölte. Azonnal értesítették Gádor Balázst is, a másik gondviselőt, majd B... község főjegyzőjét, aki távbeszélőn nyomban közölte az illetékes csendőrrel.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Miután a községi főjegyző hozzájárult ahhoz, hogy özv. Gádorné holttestét a kútból kihúzzák, már a járőr kiérkezése előtt Pálos Antal, Gádor Balázs és a közelben lakók kiemelték a hullát és közvetlenül a kút mellé fektették. A járőr és a kiszállott körorvos itt találta már a holttestet felöltözve, a rendes hétköznapi ruhájában, csupán lábairól hiányoztak a szandáljai.

A helyszínen megjelent járőrnek Gádorné udvarán és lakásában nem sok szemrevételezni valója akadt. Úgy a szobában, mint a konyhában szokatlan rend uralkodott. Az udvar tiszta és felsepert állapotban. Sehol semmiféle gyanús nyom vagy jelenség nem volt található. Csupán a kútkáva mellett volt a földön egy üres, horgonyzott bádogból készült veder és a kútkávéhoz támasztva az elhalt nő botja. A kútkáva fölött, a kútostoron egy üres veder lógott alá. A régi és avult deszkából készült kútkáva meg volt rongálva. Tanuvallomások alapján megállapítást nyert, hogy a kútkáva az eset felfedezésekor sérletlen volt s az akkor sérült meg, amikor a kútból Gádorné holttestét felfelé húzták.

A halálesetről a körorvos 1941. július 31-én 1/212 órakor a következő írásbeli szakvéleményt adta ki:

„A megvizsgált hullán a halál a vizsgálat megkezdése előtt kb. 8—10 órával előbb állhatott be. Oly külsérelmi nyomok, melyek büntényre engednének következtetni, nem voltak észlelhetők. Számbavetve a hozzátartozók bemondását és a felmutatott kocsmai kiskönyvet, mely szerint özv. Gádorné mértéktelenül fogyasztotta az alkoholt, feltehető, hogy a kútbalesés önhibájából származó baleset következménye volt s így a halált is balesetből származó kútbafulladás idézhette elő.”

A kivezényelt járőr a helyszín adatai és az orvosi szakvélemény alapján valóban azt következtette, hogy „Nincs itt semmi!”

A kútkávénál talált bot és a kútkáva mellett a földön talált üres veder, valamint a káva fölötti kútostoron lógó üres veder valóban azt a látszatot keltezte, hogy özv. Gádorné vagy előző este, vagy aznap a kora reggeli órákban vizet akart vinni, de közben a vederért való kapaszkodás közben a kútba esett. E legvalószínűbbnek látszó feltevést megerősítette a körorvos írásbeli szakvéleménye is.

A helyszín adatai között volt ugyan egy olyan adat, ami a fenti feltevésbe nem illett teljesen bele. Ez a rozoga kútkáva volt. Itt okvetlen fel kellett volna tenni a kérdést: hogyan történhetett az, hogy Gádorné kútbalesése közben a rozoga és teljesen elavult kútkávé nem sértette meg. Ha önmagától esett a kútba, akkor neki kellett volna esnie a rozoga kútkávénak és azt meg is kellett volna rongálnia. Ennek az elmaradt elváltozásnak kellett volna keresni az okát, de nem kereste senki. A járőr jelentése alapján ilyen értelemben tett az órs is jelentést a debreceni kir. ügyészségnek.

Az órs által kért temelési engedélyt a kir. ügyészség azonban nem adta meg, hanem bizottság kiszállása és a holttest felboncolása mellett döntött. A kiszállott bizottság a boncolás során a következőket állapította meg:

Vásárügyeleten.

(Dr. vitéz Nagy szds. felv.)

„A 80 éves öz. Gádorné holttestén talált sérülések nagyrésze, különösen az ornyílások, a száj és nyelv körüli vérzések, de legfőképpen a gége pajzsporc csontosodott szarvának kettéförése idegen kézzel okozott bántalmazásának, az orr és száj befogásának, a nyak összeszorításának, vagyis fojtogatásnak felelnek meg. Miután sem a légutakban, sem a torokban, sem a gyomorban semmiféle folyadék, víz vagy földszennyeződés nem volt feltalálható, így kétségtelen, hogy Gádorné már nem élő állapotban került a kút vizébe.”

E vélemény alapján a bűncselekmény kétségte-
lennek látszott. Megindult tehát a nyomozás az eset kiderítése és a tettes kézrekerítése végett. Az eset utáni harmadik napon a nyomozásba én is bekapcsolódtam. Pálos Antal és Gádor Balázs családtagjai már ekkor kikérdezés alatt álltak, mert a gyanu, mint gondviselőkre, rájuk irányult. Nekik állott érdekükben öz. Gádorné halála. Gádor Balázs és családtagjainak szerepe gyorsan tisztázódott, ezért szabadon is engedték őket.

Pálos Antallal, feleségével és 25 éves István fiával szemben más volt a feltevésünk, mert külön-külön történt kikérdezésük során az 1941. július 30-án esti ténykedéseiket, a vacsora és lefekvés körülményeit egymástól eltérően adták elő.

Pálos Antal azt állította, hogy 1941. július 30-án 1/21 óra tájban, amikor felesége és István fia az udvarukon fejéssel foglalkoztak, neki hirtelen jött hasfájás miatt a félreeső helyre kellett mennie, ahol fél óra hosszat tartózkodott. Mikor onnan a konyhába bement, a családját már vacsoránál találta. Minthogy nem volt éhes, nem evett. Felesége aznap kenyert sütött, így a lakásukban igen meleg volt. Ezért ő a felesége által a konyha földjére letett két zsákra feküdt le és ott aludt reggelig.

Pálos István előadása a következő volt:

Észrevette, hogy apja a tehénfejés közben eltűnt az udvarukról, de nem tudja, hová. Fejés végeztével, amikor a konyhában vacsorázni kezdtek, anyjától

érdeklődött apja hollété felől. Anyja azt mondta, hogy apja öz. Gádornéhoz ment 10 pengőt kérni. Apja kb. fél órai távollét után tért haza. Anyja csak annyit kérdezett tőle: „Hát kaptál?” Apja azt felelte: „Igen!” Anyja ezután vacsorával kínálta apját, de annak nem kellett. Apja ezután a konyhában feküdt le két zsákra. Az ottalvást azzal indokolta, hogy a lakásban nagy meleg van.

Pálos Antal és fia előadásának ellenőrzése céljából kikérdeztük Pálosnét, aki a következőket adta elő:

Ő is észrevette, hogy férje a tehénfejés közben eltávozott az udvarról, de azt nem közölte vele, hogy hova. Tagadta, hogy fia érdeklődésére azt a kijelentést tette, hogy férje kölcsönkérni ment öz. Gádornéhoz. Határozottan tagadta, hogy a férjének ő készítette volna a konyhában fekhelyet. Huzamosabb időn át kitartott azon állítása mellett, hogy férje vele egy ágyban feküdt le a lakásban, és onnan reggelig nem is kelt fel.

Ha Pálos Antal, valamint a felesége és fia előadásait összehasonlítjuk, azonnal szembeötlenek az ellentmondások. Az is kiérezhető belőlük, hogy hár-
muk közül a fiú a legőszintébb.

Pálos Antal észrevétlen eltűnése, félőrási távolléte, visszatérésekor a felesége burkolt érdeklődése s az erre adott rövid „Igen” válasz, vacsora nélkül a konyhában való lefekvése és ennek a feleség általi letagadása olyan gyanus körülményeknek látszottak, amelyekből azt lehetett következtetni, hogy öz. Gádorné halálának előidézője Pálos Antal lehet.

Pálos Antal több napon át tagadott, amíg végül belátta, hogy a tagadásával célt nem érhet el. Nevezett a Gádorné halála utáni hatodik napon a következő beismerő vallomást tette:

1941. július 30-án 1/21 óra tájban a felesége és fia tudta nélkül átment Gádornéhoz, akit lakása tornácán talált. Előbb az időjárásról, majd a terméssről kezdtek beszélgetni. Gádorné közben panaszkodni kezdett, hogy nem lesz elég búzája. Ugyanakkor

EMCÉKEZZÜNK!

Kovács Márton vajszkai őrsbeli csendőr 1910 július 16-án szolgálat közben Vukovár alatt a Dunába fulladt.

Czollner Lajos járásörmester, vasvári járás- és őrsparancsnok a lucki csatában 1916 július 18-án orosz hadifogságba esett, ahol odaveszett.

Kornyestyán János márgmarosszigeti szárnybeli csendőr, címz. őrmestert Szerbiában, Rakovácon 1916 július 20-án komitácscik agyonverték.

Fefy Oszkár altábornagyot, a Magyar Szent Korona országaihoz tartozott csendőrség felügyelőjét, **Borhy Sándor** alezredest, a budapesti III. számú csendőrkerületi parancsnokság beosztott törzstisztjét és **Menkina János** alezredest, a Magyar Szent Korona országaihoz tartozott csendőrség felügyelőjének segéd-tisztjét vörös terroristák Budapesten 1919 július 21-én meggyilkolták.

Pásztor József tiszalöki őrsbeli csendőrt 1915 július 22-én a felsőodori őrsön orosz puszkagránát robbanása megölte.

Ódor Gábor vepsi őrsbeli csendőrt, mikor 1914 július 23-án a magasfeszültségű villanyvezeték leszakadásának helyére sietett, az áram megölte.

Matuska István isaszegi őrsbeli csendőr az orosz harctéren szerzett járványos betegségében 1915 július 23-án Munkácson meghalt.

Adler Károly és **Junker János** törökkanizsai őrsbeli csendőröket búcsúügyelet alkalmával a feldühödött népmeg Gyálán 1886 július 25-én megölte.

Musztács Ferenc bölcskei őrsbeli őrmestert egy elfogandó megszökött rab 1933 július 25-én Madocsán agyonlőtte.

Friedmann Jakab gesztelyi őrsbeli csendőrt 1888 július 27-én egy veszélyes gonosztevő Gyaszón orvul agyonlőtte.

Tarnai Károly alsógödi őrsbeli csendőr, mint táborigaznok orosz kézigránáttól halálra sebezve, 1941 július 27-én Ukrajnában hősi halált halt.

Chikán József ölbői, **Ernst Károly** kitidi, **Telcsai György**, szovátai őrsbeli csendőr, címz. őrmesterek és **Szűcs Miklós** kismarjai őrsbeli csendőr a szelwowl csatában 1916 július 28-án elesetek.

Szabó István 1. oszt. őrmester, a hidjapusztai őrsparancsnoka, a harctéren szerzett betegségében Szekszárdon 1917 július 29-én meghalt.

Bárany Béla nagybárodai őrsbeli csendőr marhatolvajok üldözése közben erdei vasút kisiklása következtében szerencsétlenül járt és Nagyváradon 1899 július 30-án meghalt.

szidni kezdte, hogy: „A fene enne meg az ilyen gon-
dozókat, ezek felől meghalhatok éhen”. Gádorné a szidalmazást folytatva, székéről felállt és a mellette levő konyhakést felvéve reá fogta. Ő hirtelen elkapta Gádorné jobb csuklóját és megcsavarta úgy, hogy a kés a földre hullott. Ezután hirtelen mozdulattal átfogta Gádorné nyakát és állandóan szorítva az udvaron levő gémeskúthoz vonszolta.

Amikor Gádornéval a kúthoz ért, az már eszméletét veszítette. Ott az alélt asszony nyakát álla alatti részével a kútkáva deszkájára tette és jobb kezével a tarkójánál fogva nyomta lefelé. Ezután az asszony jobb és bálkarját a kútkávan belül helyezte, majd testét hátulról felemelve, fejjel a kútba csúsztatta.

Célja az volt, hogy Gádorné esetét úgy állítsa be, mintha az véletlenül, önmagától esett volna a kútba. Hogy ezt hihetővé tegye, megkereste Gádorné botját, amit az vonszolás közben ejtett el a kezéből és a kútkávéhoz támasztotta. Ugyanakkor a konyhá-
ból kivitte az üres vizesvedret is, amit szintén a kútkáva mellett helyezett el a földön. Az volt a meggyőződése, hogy ezzel sikerült mindenkit félrevezetni. Hogy semmiféle áruló nyom ne maradjon, az udvar földiére keletkezett vonszolás nyomokat seprűvel tüntette el. Ez alkalommal megtalálta az asszony ballábáról vonszolás közben leesett szandált is, amit utána dobott a kútba. Ezután a lakás tornácán maradt konyhakést bevitte Gádorné lakoszobájába és úrv tért haza lakására, ahol vacsora nélkül a konyhában feküdt le úgy, ahogyan azt előző kikérdezése során állította. Az esetről sem a feleségének, sem a fiának nem volt tudomása.

Tudtuk, hogy a Pálos Antal által beállított szóváltás és Gádorné részéről a késsel való fenyegetés nem történt meg. Ez Pálos Antal részéről csak az eset szépitése volt. Ezzel akarta enyhíteni a bűncselekmény súlyosságát. Az alaposan elrendezett helyszínen azonban az előre megfontoltságot és alapos felkészülést bizonyította.

Pálos Antal Gádorné kezének és nyakának elkapását, a kúthoz vonszolását, nyakának a kútkávéjára helyezését, majd Gádornénak a kútba történt leeresztését a legnagyobb részletességgel mind a bizalmi egyének, mind a később kiszállott törvényszéki bizottság előtt bemutatta. Ez alkalommal Pálos Antal a kút kávéjára mutatva, a következő kijelentést tette: „Ez a deszka árult el, mert ez törte össze az öregasszony gégejét.” Ez a kijelentés szintén bizonyíték volt Pálos Antal tettessége mellett.

Pálos, amint mondotta, jelen volt és segédkezett a Gádorné boncolásánál. Amikor hallotta, hogy Gádorné gégeje el van törve, azonnal gondolta, hogy most már nyomozás indul a halál okának kiderítésére. Előérzete nem csalt s amitől félt, bekövetkezett, mert a bűncselekményt a csendőrség kiderítette. Az eredményért az elismerés első sorban a királyi ügyészséget illeti meg, mert ha az őrs jelentése alapján a királyi ügyészség a temetési engedélyt megadja, akkor Gádornét gyanútlanul eltemetik és halálának oka örökre titok marad.

A Pálos Antal által elrendezett helyszínből, a járőr helytelen feltevéséből és a körorvos téves véleményéből vonjuk le a tanulságot és okuljunk belőle.

Lovagunk előnyomulóban.

Sebestül szállítás.

Repülőbombák szerelése.

NT.SZD. INKEY

Dolgozik a tábort posta.

Egy furfangos árdrágító leleplezése.

Írta: KISS IMRE őrm. (Újvidék).

A közellátás céljaira szükséges termények és termékek a csendőrség működési területéről kerülnek a gazdasági életbe. Ezért a csendőrnök fardhatatlanul kell dolgoznia a közellátás terén mellőzhetetlen rend megteremtésében és fenntartásában, hogy a „fekete piac”-ot megszüntesse és a bűnözőket az igazságszolgáltatás elé állítsa.

Az árkormánybiztos által megállapított árak teljesen biztosítanak a gazdasági élet zavartalanágát, ha azokat mindenki betartaná. Vannak azonban sokan, akik akár félrevezetté, akár tudatosan — anyagi javaik gyarapítása céljából — nem alkalmazkodnak a hatóságilag megállapított árakhoz. Hiába a piaci tájékoztató, a kifüggesztett plakátok sorozata és bíróságaink súlyos ítéletei, túl teszik magukat mindenre; mert nem ismerik fel a mai idők követelményeit.

Nehéz ezek ellen a küzdelem, mert minden furfangot felhasználnak, hogy cselekményük ne legyen igazolható. Erre vonatkozólag ismertetek egy esetet.

1943 október 21-én rendes szolgálatom alkalmával Piros községben B. egyénem közölte velem, hogy Fodor Imre* pirosi lakos 2 feketeszőrű, együttesen 350—360 kg-ot kitevő hizott sertését feketén eladta. Fodort erre vonatkozóan kikérdeztem, de a sertések eladását konokul tagadta. Hívott, menjek el a lakására, ott majd meggyőződhetek róla, hogy a sertései megvannak. El is mentünk. Lakása udvarán 2 hizóba fogott feketeszőrű sertést találtunk. Már azt gondoltam, hogy értesülésünk nem fedi a valóságot, mert sertésállománya pontosan szerepelt sertéslapjában s azt a községi előljárásság is megerősítette. B. egyénem továbbra is fenntartotta előbbi közlését, de azt nem tudta, hogy a gyanúsított kinek adta el a sertéseket.

Fodort a község házához hagytuk és ismét lakására mentünk. Feleségét felszólítottam, hogy adja elő a sertések árát, mert házkutatást tartunk és a pénzt megkeressük. Mivel felszólításom eredménytelen maradt, a községi előljárásság közbenjöttével megkezdődött a házkutatás. Egyik ágy szalmaszákja alatt egy könyvben 2700 pengőt találtunk. Fodor né azt mondta, hogy a pénzt terményért kapták.

Visszamentünk a község házához. Fodorinak megmutattam a pénzt és közöltem vele, hogy mindent tudok, hiábavaló a további tagadása. Gyanúsítottunk nem lepődött meg. A pénzre vonatkozóan ugyanúgy nyilatkozott, mint a felesége. További kérdéseimre elmondotta, hogy 20 kat. hold földje van, amit felesbe használnak. Ezért felesét is kikérdeztem, s így megtudtam, hogy mennyi terményt termelt és felezett meg Fodorral. Ezeknek az adatoknak alapján megkezdtem gyanúsítottunk elszámoltatását az évi bevételét és kiadását illetően. Ez eredményre is vezetett, mert a 2700 P körüli összeg holszerzését nem tudta igazolni. A bizonyítékok hatása alatt beismerő vallomást tett.

Előadta, hogy 1943 októberének egyik napján lakásán megjelent egy vidéki ember, aki tehenet

* A nevet megváltoztattuk (Szerk.)

keresett megvételre. Mikor meglátta a 2 hizott sertését, kérte, hogy azokat adja el, ne a tehenét. Nevezettől a sertésekért 3000 pengőt kért, majd 2700 pengőben meg is egyeztek. Vevője — megbeszélésük szerint — másnap a lakásán megjelent, a sertéseket kocsi tette, tengeriszárral betakarta és elszállította. Hogy a sertéslapján feltüntetett állatállománya meglegyen, Piros községben nyomban vásárolt 2 sovány feketeszőrű sertést és hizóba fogta.

Gyanúsítottunk ismét nehéz helyzet elé állított, mert vevőjéről csak annyit tudott, hogy a keresztneve Péter, de nem ismerte sem a vezetéknevét, sem a lakását. Ezért Piros községben a kocsmákban érdeklődtem, hogy a sertések eladásának napján kik fordultak ott meg. Egyik kocsmárosból megtudtam, hogy Szabó Gáspár pirosi lakos aznap pár óra hosszat kocsmájában időzött egy vidéki emberrel. Szabó ezt meg is erősítette azzal, hogy a vidéki ember Jovanovics Péter újvidéki kőművesmester, régebbi ismerőse volt.

Jovanovicsot meg is találtuk. Cselekményét beismerte és Fodor előadását mindenben megerősítette. Beismerte, hogy a megvásárolt sertéseket lakásán levágta és az egyik helybeli élelmiszerkereskedőnek 13.50 P-s kg-onkénti árral eladta. A sertéseken 940 P-t keresett.

A kereskedő cselekményének elkövetését Jovanovics vallomásaival egybehangzóan ismerte be azzal a hozzáadással, hogy a sertések szalonájából 45 kg-ot eladott egy vasúti alkalmazottnak, míg a többi szalonán és húst üzletében kis tételekben kimérte. A szalonra kg-jáért 20 P-t és a hús kg-jáért 8 P-t kapott.

Fodort, Jovanovicsot és a kereskedőt árdrágító visszaélés büntette miatt, míg a vasutast közszükségleti cikk jogellenes elvonásáért az újvidéki kir. ügyészséghez feljelentettem.

Ez az egyszerű eset jó szemléltetője annak, hogy az árdrágítás hiénái miként igyekeznek ki játszani a törvényt s mennyiben okozói annak, hogy a fogyasztóhoz jutott áru megfizethetetlenül drága. Vigyázni kell az ilyen lelkiismeretlen emberekre, mert ők is a belső arcvonal ellenségei.

Mérges gombák felismerése. A mérges gombák felismerésére a közönség körében számtalan naiv és megtevésztő szokás van begyökerezve. Ilyen pl. a gomba törési helyén a gomba húsának színváltozása, az ezüstkanalas próba, az íz, szag stb. tulajdonságok megfigyelése. Ezeknek a naiv megfigyeléseknek eredménye a gyakori gombamérgezési esetek lépten-nyomon való felbukkanása. A mérges és ehető gombák felismerésének csak egy feltétlenül biztos alapja van és az a gombafajok ismerete. Amely gombát nem ismerjük, azt elfogyasztanunk nem szabad. Ne tévesszen meg bennünket a gomba húsának megfeketedése vagy elszíneződése, vagy fehér színének állandó jellege. Hasonló módon a szag, íz stb. mind hamis támpontok a megítélésnél. Így pl. a gyilkos galóca — mely egyike a legmérgezőbb gombáknak — rendszerint szagtalan, színe szép. Az élénkpiros színű császargomba ehető, a piros hátú légyölő galóca nem. A gyilkos és légyölő galóca húsa sokáig fehér marad, míg a rizike és tinóra gomba hamar megfeketedik. Aki a gombákat nem ismeri, gyűjtésükkel ne kísérletezzen és gombaszükségletét mindenkor csak hatóságilag ellenőrzött piaci árustól szerezze be.

Járőrharc.

Hans H. Henne cikke nyomán.

A szabadságról bevonulók még idejében érkeztek vissza. A faruban, ahol a zászlóalj eddig el volt szállásolva, nagy a sürgés-forgás: elvonuláshoz készülődnek. Az országon motorkerékpárok száguldoznak, személy- és tehergépkocsik, különböző fogatolt járművek jönnek-mennek, vagy állanak induláshoz készen az utcákat szegélyező fák alatt. A falubeliek a kerítésekhez támaszkodva nézik a nekik rendszertelennek tetsző élénk mozgást.

A katonák lázas sietséggel veszik magukhoz szerelvényüket, csatolják össze hátbőröndjüket. Ez persze nem megy olyan könnyen, hiszen szállásadó gazdáik még utójára kedveskedni akarnak és kalács-csal, kolbással tömik tele a kenyér- és hátizsákokat.

A szabadságról éppen bevonultak, akiknek gondolatai talán még egy kicsit otthon kalandoznak, lgyekeznek beleélni magukat a helyzetbe és folyton kérdezősködnék, nem mulasztottak-e el valamit míg otthon voltak?

Nem, nem mulasztottak semmit! Hiszen csak most kezdődik! Vége annak az időnek, mikor a főparancsnokság napról-napra csak annyit jelentett: „A nyugati arcvonalon járőrtvékenység folyt.”

Megkezdődik a menetelés. Tűz napsütésben, kavargó porfelhőben, az Ardennes-ek erdőborította hegyein és völgyein keresztül Nouzonville irányában!

A francia tüzérség egész éjszakán át hevesen tüzelt. Könnyű és nehéz ürméretű lövegekből ontotta gránátjait, tüzellel borítva az utakat, vasútvonalakat, völgyeket, falvakat, Nouzonville-t. Az égő város már messziről szembetűnik, a felette gomolygó sűrű füstfelhőt vörösre festik az égő házak lángjai.

A támadás a Maas-on keresztül hajnalban kezdődik. Minden előkészület megtörtént. Század század mellett helyezkedett készenlétbe az innenső partot szegélyező magaslatokon.

Az éjszaka hűvös, a katonák fogvacogva fekszenek egymás mellett. Jó lenne aludni, de ki tudja ilyenkor a szemét lehűnyni?

Lassan pirkad, a felkelő nap pírja egy ideig gyengébb az égő város, a környező falvak lángjainak haragos vörös fényénél.

Az egyik szakasz parancsnokához hírvívó küszik: valamit jelent. A hadnagy az órájára néz, bólint, aztán jelt ad embereinek: előre.

A gyalogosok felkapják a tömlőcsónakokat, amelyeket az éj folyamán kaptak az utászoktól és lerohanak a domboldalon. Tőlük jobbra-balra, ameddig a szem ellát ugyanez történik. Már megvirradt annyira, hogy a túlsó partot is lehet látni.

A franciák is látnak valami mozgást a parton és megszólal néhány géppuskájuk. A hadnagy csoportja is kap egy sorozatot, de túl magasan lönek.

Az emberek a nehéz tömlőcsónakok súlya alatt zihálva rohannak előre. El kell érni a folyót, amíg a szürkület, úgy ahogy elrejtik őket. A folyó partján házcsoport romjai, füstölögnek arra felé vezető hadnagy járőrét. Közelükben újra és újra egy géppuska sorozata tűrja fel a földet, még nagyobb sietségre ösztönözve az embereket.

Még száz méterre kell futni a romokig, már csak hatvan méter... rögtön elérik, de most fedezés! Egy sorozat a földre kényszeríti a gyalogosokat. Aztán megint fel és futás előre. Az egyik elesik. Megbotlott? Nem, mert akkor újra feugorna, de ez feke marad. Meghalt talán? Ki ér rá ezen gondolkodni? Senki, mert most néhány gránát süvit el fejük felett. Fedezés. Még harminc méter a romokig... fel, rohanás!

Az emberek a gyors mozgástól kifulladásra vágódnak le a fedezést nyújtó romok mögött. Pihenhetnek, mert az első hullám még nem érte el a folyót, várni kell. A hadnagy a fal egyik gránátépte nyílásán keresztül tekintve látja, mi történik előtte a folyóig elterülő réten, a folyón és a túlsó parton.

Nem messze a romoktól egy kis mélyedésben néhány katona fekszik: az első sebesülteket, kötözik ott bajtársaik.

Az első csónak most éri el a túlsó partot, az emberek a partra ugranak. Egyikük elvágódik, furcsán feldobja karjait a levegőbe, aztán fekvé marad. A csónak elszabadult és gazdátlanul, a partnak ütdöve úszik lefelé.

A túlsó partot kísérő magaslat bokral és fái között francia géppuskások rejtőznek: hogy hol, azt pontosan nem lehet megállapítani, mert mesterien vannak rejtve, tűzük azonban elárasztja nemcsak a folyót, az innenső partot is mindenütt, ahol csak a lekisebb mozgást észlelik.

A nap már magasan áll az égen, amikor az első hullámként bevetett zászlóalj az átkelést befejezte. A hadnagyot hátrahívják egy távbeszélő állomáshoz, a zászlóaljparancsnok tisztet kér a készülékhez.

Kis idő elteltével a hadnagy visszatér járőréhez és ismerteti az újonnan kapott feladatot: átkelés után meg kell szállják és át kell kutassák Nouzonville városának a túlsó parton fekvő negyedét. A végrehajtáshoz előbb balra fognak eltolódní, ahol a part és a folyó látszólag kevésbé áll tűz alatt. Alkonyodni kezd már, amikor a kis járőr egy átkeléshez alkalmasnak látszó helyhez érkezik. Nagy csobbanással esik a vízre a csónak, az emberek beugranak és erőteljes evezőcsapásokkal hajtják a csónakot a túlsó part felé.

„Eddig minden jól megy” jegyzi meg az egyik tizedes, de alighogy ezt kimondja, valaki feléjük kiáltja a partról:

„Jobbra tártatok, úszóakna!”

A csónakban, ülők a vízre bámulnak és látják, hogy valami sötét, gömbölyű tárgyat sodor feléjük az ár. Mintha csak egy futballabda lenne, gondolja a hadnagy. Mindnyájuknak eláll a lélekzete, csak arra gondolkodnak: robban vagy nem robban? A hadnagy hiába ordítia rekedt hangon: „Evezni, evezni!” — az emberek rémületükben meg sem moccannak. Annál gyorsabban eveznek azonban tovább, mikor az aknát az ár a csónak mellett tovasodorja.

Még tíz méterre vannak a parttól amikor a csónak hátsó részéből sípoló zaj hallatszik: egy lövedék keresztülfúrta a tömlőt, abból árad ki a levegő. Szerencsére elérik a partot és kiugranak a csónakból. Levágódnak a partot szegélyező alacsony kőfal mögé és bevárják, míg egészen besötétedik.

A szél az égő város füstjét és lángjainak hőségét éppen feléjük sodorja, a járőr embereiről folyik a

Nehézlöveg az Atlantik Falmál.

verejték, de nem mozdulhatnak, mert tőlük balra egy géppuska mindig tüzelni kezd, mihelyt egyikük is feldugja fejét.

Végre teljesen besötétedik, a géppuska is elhalt. mehetnek előre. Óvatosan, háztól-házig szökellve nyomulnak előre, kezükben dobáshoz készen a kézigranát. Egy utca keresztezésénél, alighogy a túlsó házhoz átugrottak, a ház fala lassan dől az úttest felé, majd nagy robajjal összeomlik. A házak ablakain, keresztül, melyek alatt a járőr tovasuhan, vörösen izzik a beomlott tetőzet. Egy udvarra érnek, amelyet hordók és mindenféle lüm-lom borít. Az udvaron át a házhoz tartozó kertbe surrannak, amely mögött széles út húzódik. Az úton túl, mintegy húsz méterre, valami kimagaslik, de nem látni tisztán, hogy mi az; az egyik gyalogos figyelmezteti a hadnagyot, hogy ott valami mozgást lát. a következő pillanatban géppuska szólal meg. Látják a torkolat-tüzét, de nem rájuk lő, hanem tőlük jóval balra.

Hangtalanul kúszik a járőr a magas fűben előre a géppuska felé. Mintegy tíz méterre a géppuskás fészektől meglapulnak, kioldják kézigranátjaikat. A hadnagy feláll és odakiált: „Adjátok meg magukat!” Feleletként megszólal a géppuska, de ezzel szinte egyidejűleg már repülnek is a kézigranátok. „Hajrá!” ordítják mindnyájan egyszerre és a fészekre rohannak. Nincs már sok dolguk, a fészekben három francia tartja fel kezeit, a többiek részben holtan, részben sebesülten fekszenek a géppuska mellett.

Az egyik ember a folyóhoz kíséri a három foglyot, a járőr pedig visszakanyarodik és az utat szegélyező fák mentén halad tovább. Közben kisüt

a hold, kísérteties fényében jól lehet látni, tehát fokozottan kell figyelni. Idegeik a pattanásig feszülnek, amikor mögöttük zihálás és léptek hallatszanak. A járőr végén haladó gyalogos már löni akar, de az utolsó pillanatban megismeri bajtársát, aki a foglyokat kíséri a folyóhoz.

„Hadnagy úr! — jelenti kifulladt hangon — „abban a kertben ott a fák között — mutat hátrafelé — valami fényt láttam és hangokat hallottam!”

„Gyerünk! — adja ki a hadnagy a parancsot — megnézzük hátha van ott valami, hiszen ráérünk”. Először a hadnagy, utána a többiek is átmásznak a kerítésen. A három francia fogollyal senki sem törődik, mégis engedelmesen, félenken követik a németeket.

A kertben, ahol a fák és bokrok között a hold ezüstös fénye kissé halványabb, minden árnyékol kihasználva, az izgalomtól dobogó szívvel tapogatóznak előre. Gyenge fényt pillantanak meg. A járőr megáll. Lélekzetvisszafolytva hallgatóznak. Suttogó beszéd hangjai szüremlenek hozzájuk: Mi lehet ez? Bizonyára egy fészek. A franciák talán meg akarják magukat adni és csak az első német katonákra várnak, vagy nem tudják még, hogy a németeknek sikerült átkelniük a folyón, ez esetben ellent fognak állni. Mi lesz most?

Hirtelen, pár lépéssel előttük, egy francia őrszem felkiált: „Attention!” — „Vigyázz!”

Lövés dördül.

A járőr levágódik. A hadnagy még látja, hogy két gyalogos oldalt ugrik és kézigranátot dob. Mikor robbannak már? — gondolja magában. Örökkévalóságnak tetszik a másodperceknek ez a töredéke, amíg a kézigranátok a levegőben repülnek, amíg robbannak.

Végre nagy dörrenés rázkódtatja meg a levegőt. Előttük tűz csap ki a földből, göröngyök, kövek, deszkadarabok repülnek szanaszét. Hörgés, kiabálás.

Ki kiabál itt? Az egyik német a fészek szélén áll és kiabál. Hogy mit, azt senki sem érti, talán ő maga sem. A járőr emberei már mellette állanak. Most látják, hogy kisebb támpont előtt állanak: mély, széles árok, beépített géppuskákkal. Szélei beomlottak, alján néhány deszka hever, melyek alól nyöszögés hallatszik.

Csodálatosképpen most már minden simán, gyorsan pereg le.

A támpontból egymás után katonák másznak ki, fehérek, marokkóiak, szenegáli négerek vegyesen. Néhányan bambán vigyorognak. Valami édeskés szag csapja meg a németek orrát. Míg ők harcoltak, a franciák pálinkát ittak, de most meg is van az eredménye mindkettőnek.

A járőr körülveszi a foglyokat és megindulnak a folyó felé, hogy onnan hátraküldhessék őket, de a folyóparton nincs senki, a csónakok sincsenek ott, így egyelőre várni kell.

Egy óra múlva a túlsó partról tömlőcsónakon hírvívő érkezik a zászlóaljparancsnok parancsával: a járőr térjen vissza. Egyéb jó hírei is vannak: a folyamátkelés sikerült, a franciák visszavonulnak.

A foglyokkal együtt visszamennek a túlsó partra, ahol a zászlóalj gyülekezik és úgy, ahogy éppen lehet pihenni készül. A hadnagy, szakaszával behúzódik

egy félíg összelőtt házba. Aludni térnek. Az egyik gyalogos ott ül még egy padon és meggörnyedve, zseblámpája fényénél ír valamit.

„Hát te miért nem mész aludni? — kérdi tőle a hadnagy.

„Megírom haza Hadnagy Úr, hogy milyen is az a járőrtevékenység a nyugati arcvonalon!”

Egy német hadosztály felderítő osztályának előretörése.

A *Militärwissenschaftliche Rundschau* cikke nyomán.

A Somme-on történt átkelést követő naptól a 46. hadosztály előretörése csak lassan nyert tért. Ekkor kapta a hadosztály felderítő osztálya az a feladatot, hogy a szomszéd páncélos hadosztály sávjában törjön előre Poix-ra és derítsen fel a hasonló-névű folyó mentén.

Poix, a hadosztály arcvonalától kb. 25 kilométerre délre feküdt. A városkától északra húzódó magaslatok valószínűvé tették, hogy a halogatva visszavonuló ellenség ott megkapaszkodik és újra ellenállást fog kifejteni. A hadosztály későbbi gyors előrejutásának biztosítása céljából fontosnak látszott a Poix-on átvezető hidak birtokbavétele is.

Jellegzetesen lovas feladatról volt szó: előretörés az ellenség oldalába és hátába!

A hadosztállyal szemben álló ellenséget megkerülve, érkezett be a felderítő osztály, a páncélos hadosztály sávjába. Elő a lovasszáhad, mögötte a gépesített nehéz fegyverek, az oszlop végén a kerékpáros század menetelt.

A páncélosokból már semmit sem láttak. Azok harceljárásuknak megfelelően, a sávjukban vezető utakon törtek gyorsan előre, mit sem törődve azzal, hogy kétoldalt több kisebb, elszigetelt ellenséges csoport maradt még hátra.

Hullámos, később mindjobban emelkedő dombos vidéken, terépszakaszokint nyomultak előre. Egyelőre minden kihaltak látszott, de a nehezen áttekinthető terep, az egymást követő kisebb-nagyobb erdők, óvatosságra intettek.

Rekkenő hőségben megtett 20 km-es menet után tartották az első pihenőt. Alighogy a menetet ismét folytatták, érkeztek be az előreküldött felderítő-járőrök első hírei.

Ezek szerint Camps és Moliens községekben ellenség, a hegységek szegélyei meg vannak erősítve és ellenállásra berendezve.

A felderítő osztály, amely éppen a Camps felé vezető úton menetelt, a hírre gyorsan letért az útról és a két község között a terepen folytatta előnyomulását. A lovasok könnyen mozogtak a réteken és szántásokon, de a kerékpáros század emberei ugyancsak izzadtak. Fáradtan fujtatva, tolták a kerékpárokat előre a nagy porban és itt-ott elfojtva ugyan, de annál ösztönöbben tört az ég felé egy-két halk káromkodás.

Elvétve kisebb ellenséges csoportokkal találkoztak. Ezeket vagy szétszórták vagy lefegyverezték és

* A felderítő osztály egy lovas és egy kerékpáros századból, valamint gépesített tüzfegyverekből áll.

hátrairányították, kihallgatásukra nem volt idő. Egyórás fásztó menet után érték el St. Aubin-t, melyet a franciák szintén megszállva tartottak.

A kilátást néha teljesen elzáró dombos terepen a menetet a parancsnok nem tudta térkép szerint szabályozni és így az él csak terépszakaszokint kapott további parancsot a menetirányra.

St. Aubin-tól délnyugatra a páncélos hadosztály éppen Thieulloy felé, ahol egy előreküldött kerékpáros felderítő járőrük megtámadott és rövid harc után szétszórt egy ellenséges szakaszt.

A vétekkészen menetelő egyik rádióállomáson át ekkor új parancs érkezett a hadosztálytól: „A felderítő osztály vegye birtokba Blagny-nál a Poix folyón átvezető hidat.”

Poix-tól északra 5 km-re fekvő repülőteret elérve kitűnik, hogy a kerékpáros század, amelynek emberei 15 kilométeren keresztül a terepen tolták a kerékpárokat, teljesen kimerülve, lemaradt. Az osztályparancsnok elhatározta, hogy a lovasszáhadal és a gépesített részekkel megállás nélkül folytatja az előnyomulást, a kerékpáros század pedig kövesse őket úgy, ahogyan tudja.

Croixrault közelében egyik lovas felderítő járőr jelentéséből megtudják, hogy a község meg van szállva. Ismét letérnek az útról és a terepen folytatják a menetet. Emberek és lovak egyaránt sokat szenvednek a hőségtől és portól, amely mégis sokat segít rajtuk, mert eltakarja őket az ellenség figyelő szeme elől. Fáradtan, portól vörösré mart szemüket félig lehunyva követik az emberek az élen haladó osztályparancsnokukat. Hirtelen felhangzik a kiáltás: „Balról ellenséges páncélosok!”

A Croixrault szegélyén húzódó kis erdőcskéből hat francia harcokcsi tör elő, tüzrel árasztva el a porlepte századot. Azonnal visszanyeri mindenki régi élénkségét és elfelejt hőséget, meg port. A szakaszok vilámgyorsan harcalakzatba fejlődnek és miközben néhány ló összerog a páncélosok tüzében, a század vágatában igyekszik a tűzből kikerülni. Vad iramban sikerül lerázni magukról a még mindig tüzelő páncélosokat. A Blagny-tól északnyugatra húzódó magaslatok lábánál, egy mélyedésben gyülekezik ismét a század, amely akkor az előttük álló magaslaton lévő kis erdőből is tüzet kap.

Tűzharcotól lóról és aztán neki az ellenségnek! A támadás sikerül, 50 franciát ejtenek foglyul és három géppuskát zsákmányolnak.

Ezalatt az egyik felderítő járőr behatolt Blagny-ba, elfűzte a meglepett franciákat és birtokba vette a hidat. A helyzet mégsem rózsás: messze a saját zöm-től, mindenféle ellenségtől körülveve, kell a hidat tartani. Hírvívő megy vissza a kerékpáros századhoz: igyekeznek mielőbb felzárkózni.

A kerékpáros század éppen elérte a repülőteret. Közte és a lovasszáhad között Croixrault-ban ellenség van. Északnyugatról és nyugatról támadja meg a községet, azonban most már elmarad a meglepetés nyújtotta előnyös helyzet és a kerékpáros század súlyos harcra keveredik. Minden igyekezet és a tüzfegyverek hatásos támogatása ellenére sem tud a század a falun keresztül törni.

Később azonban egy a páncélosoktól eltévedt harcokcsi csatlakozik a századhoz, amely beront a faluba és lövéseivel felgyújtja. Így sikerül a kerék-

Adathes csak a kedvező alkalmat várta, hogy tervét végrehajthassa. Egy alkalommal, amikor már a tábor lenyugodott s az őrségek is megrikkultak, lovait kicsempesztte a tábor kapuján, hogy a mérenylet végrehajtása után azonnal menekülni tudjon. Lucullus egész napi munkájában kifáradva már korán nyugovóra tért s szokása ellenére, sátra elő öröket állíttatott. Adathes azzal az ürüggyel, hogy sürgős jelenteni valója van, be akart menni Lucullus sátrába, az örök azonban nem engedték. Adathes tovább erőszakoskodott, úgyhogy most már magatartása kezdett gyanussá válni. Láta, hogy az örök fenyegető magatartást tanusítanak s hogy helyzete kezd veszélyre fordulni, felhagyott tervével, kiszökött a táborból és eredmény nélkül visszavagratott Mithridateshez.

Az ókorban az egyes államok nem tartottak követségeket az idegen államokban, de azért olykor szokás volt alkalmi követeket kiküldeni. Az ilyen követi minőségben megjelentek hetekig, hónapokig tartózkodtak az idegen államokban. Ez az idő bőségesen elegendő volt ahhoz, hogy hírszerzéssel is foglalkozzanak. Híreiket nemcsak megfigyeléseik, tapasztalataik útján szedték össze, hanem fizetett besúgóktól és árulóktól szereztek meg.

E követek gyakran cselhez is folyamodtak. Egy igen érdekes kémkedési eset játszódott le akkor, amikor Memmon megakartá támadni a Bosporus uralkodóját, Leukont. Archibiadest három evezős hajón elküldte Leukonhoz, hogy színleg baráti és szövetségi szerződésről tárgyaljon, a valóságban pedig azzal a feladattal, hogy állapítsa meg a lakosság számát és Leukon haderejét. Memmon beosztotta Archibiades mellé az akkori idők leghíresebb fuvola-művészt Aristanikost. A hajó a Bosporus partjain mindenütt kikötött s az összecsozdult lakosság részére Aristanikos hangversenyt adott. Archibiades és társa a követség ürügye alatt a vándor hangverseny megtartásával fényesen megoldotta feladatát.

Már az ókorban is nagy szerepet játszottak a hírszerzésben az árulók.

Marcus Marcellus római hadvezér Sirakusa városának ostrománál megvesztegette a védőőrség Sosistratos nevű katonáját. Az áruló elmondotta, hogy a következő napon a városban nagy lakomával, evés-ivással, mulatsággal egybekötött ünnepség lesz s ilyenkor az őrség igen gyenge szokott lenni. Ezt az alkalmat használta ki Marcellus a város megvívására. Mikor már gondolta, hogy a védőőrség nagy része részegen alszik, megmászta a falakat és az őrséget leölte. Sosistratos közben kinyitotta a város egyik kapuját, amelyen keresztül a csapatok benyomultak a városba. Így sikerült a várost Marcellusnak elfoglalni.

Mintha csak az első világháború carsanói kémkedése, Pivko főhadnagy árulása játszódott volna le előttünk, azzal a különbséggel, hogy ez eredménytelenül végződött.

Hannibal a Lívius római tábornok által védett Tarentumot ostromolta. Megvesztegette és árulásra bírta a tarentumi Cononeust. Cononeus az árulást úgy hajtotta végre, hogy vadászat ürügye alatt éjjel

kijárt az ostromolt városból, mintha nappal az ostromlók miatt nem tudna kimenni. Cononeust, valahányszor kijött a városból, Hannibal ellátta bőséges vadászszákmánnyal. Ennek javarészét Cononeus Lívius tábornoknak ajánlotta fel, amit az örömmel fogadott. Az áruló oly gyakran járt ki a városból, hogy az örök nem is figyelték, hány emberrel megy ki és hányal jön vissza. Egyik éjjel Cononeus kísérei közé vadászruhába öltözött pun katonákat osztott be Hannibál. A vadászok nagy vadászszákmányt vittek be a város kapuján s az örök gyanútlanul és szívesen engedték be a vadászokat ilyen gazdag szákmánnyal. A pun katonák azután az őrséget meglepték és lemészárolták, majd kinyitották a kaput, amelyen Hannibál egész seregével bevonult.

Az ókorban találkozunk már hamis okmányokkal és levelekkel is a kémkedés szolgálatában.

Crispinus római hadvezér a punok nyílt csatában megverték. A római hadak egyik tábornoka, Marcellus is elesett a csatában. Hannibal Marcellusnak a gyűrűjét megszerezte, amelyet arra használt fel, hogy leveleket küldjön Marcellus nevében az itáliai városokhoz. Crispinus még idejekorán értesült arról, hogy Marcellus gyűrűje Hannibál birtokába jutott s azonnal értesítette az itáliai városokat, hogy a hozzájuk érkező levelek Hannibáltól származnak s csak beugratás céljait szolgálják. Crispinus intézkedése éppen idejekorán ment ki, mert néhány város már-már hitelt adott a hamis leveleknek. Crispinus ébersége és gyors intézkedése megmentette a városokat Hannibál cselétől.

Nagy szerepük volt a kémkedésben az ókorban a kereskedőknek is. Ezek szabadon jártak-keltek az ellenséges országokban, árusítás ürügye alatt beférköztek az ellenséges táborokba. De markotányosok között is nem egy ellenséges fizetett kémeket találunk. Antonius római hadvezér panaszkodott, hogy táborában valósággal nyüzsgögnék a kémkedéssel foglalkozó kereskedők és markotányosok s bár ismételtlen megtizedelte őket, nem tud megszabadulni tőlük.

A nők már az ókorban is tevékenykedtek a kémkedésben. Cicero mondja levelében, hogy híreit és értesítéseit gyakran az előkelő vagy a félvilági nők fogadótermekben szerezte. Barátaikhoz intézett leveleiben utasításokat küldött, hogy nők révén is szerezzenek híreket és értesítéseket. Cicero egyik női besugójától tudta meg, hogy összeesküvést szöttek ellene.

Láthatjuk, hogy a hírszerzés, a kémkedés különböző módszereiben az ókor is eléggé bővelkedett. E módszerek azóta sem sokban változtak.

A kémkedés a középkorban (476-tól 1492-ig) élte igazán virágkorát.

Ebben a korszakban általános volt az apróbb államok, sőt egyes családok versengése is. Ezekbe a torzsalkodásokba is beállították a kémkedést. Itt divott leginkább az úgynevezett belső kémkedés, ami a besugás, gyanúsítás és rágalmasz módszereit állította szolgálatába. (Folytatása következik.)

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Gyilkosság kiderítése.

Beküldte: KUCSERA JÁNOS nyug. áll. főörzsőrmester.

Még kezdő őrsparancsnok koromban, 1911. október 2-án a torontálmegyei ócskai őrskörlethez tartozó Muzsla község jegyzője telefonon értesítette az őrsöt, hogy a mezőőrök jelentése szerint a muzslai határban, a községtől mintegy 8 kilométer távolságra egy mély kanálisban emberi hullát találtak, amit a nagybecskerekí kir. ügyészségnek telefonon jelentettek.

En az őrsön otthon lévő három csendőrrel azonnal lóra ülve a helyszínre siettem és a hullát a mintegy 3 méter mély kanálisban megtaláltam. A helyszínen a következőket állapítottam meg. A hulla hanyattfeküdt fejjel a kanális egyik, lábaival a kanális másik partja felé, ülő részével pedig a mintegy 20 cm. mély vízben. A kanális felső partját nagy fű, lejjebb pedig mintegy 40—60 cm. hosszúságú kaka fedte, míg közvetlenül a vízszinten két oldal sima szapos sár volt. A sárban jól látható bakancs nyomok voltak. Az egyik bakancs sarkáról a patkó hiányzott, míg a talp külső részén egy foitnak a nyoma látszott. Erről gipsz öntvényt készítettem. Amidőn a hulla körül szemlélődtem, észrevettem, hogy egy csomó kaka le van hajtva, a ichajtott kaka felső vége a hulla alatt fekszik. A lehajtott kaka csomón egy kétfilléres nagyságú, karimás szélű és recézett fekete csontgombot találtam. A hulla ruháit átnéztem, de arról gomb nem hiányzott. A gomblyukba egy spárgát húztam és pénztárcámba tettem.

Ezek után a hullát vizsgáltam meg. Megállapítottam, hogy a hulla homloka golyós fegyverrel át van löve. A lövedék a fejből hátul távozott, míg a homlokán ütéstől eredő sérülés is volt látható. A hulla feje ugyan véres volt, de körülötte vérnyomok nem voltak. Látszott, hogy a holttest még nem régi. Azután a hullán lévő ruhákat kutattam át, Nadrág zsebében egy zsebkést, egy zsebkendőt és egy pénztárcát találtam 36 fillér aprópénzzel. A rajta lévő sárga színű kevésbé viselt rövid sárga bársony kabát belső zsebében egy munkás igazolványt találtam. Kalapja hiányzott.

A munkás igazolványból megállapítottam, hogy a néhai Hóka Mátyás* 55 éves, Kecel községi lakossal azonos. Most már annak megállapítására törekedtem, hogy a gyilkosság hol történhetett, illetve hogy a hulla hogy került a kanálisba. A közeli környék alapos és elővigyázatos átkutatása után a közlőben lévő kukorica földön egy lábnyomot fedeztem fel, amely nyoma a hulla körül talált lábnyommal teljesen azonos volt. Ez a nyom elvezetett a hullától mintegy 200 lépés távolságra lévő négy oszlopon álló nyári félszerhez. A félszer előtt egy tűzhelyet találtam, a tűzhely mellett két kéve kukorica szár feküdt egymással szemben s látszott, hogy a kéveket ülésre használták. Az egyik kéve mellett egy nagy vértócsát találtam, a vértócsa mellett pedig egy 12 mm.-es forgópisztolyból kilőtt töltényhüvely és egy kalap feküdt. Ebből megállapítottam, hogy a gyilkosság itt történhetett.

* A neveket megváltoztattuk.

Ahogy ezeket megállapítottam, megérkezett a vizsgálóbíró, akinek az eddigi tapasztalataimról jelentést tettem. A vizsgálóbíró úr a hulláról és a kis félszernél talált állapotokról jegyzőkönyvet vettett fel, majd a hullát Muzsla községbe vitette, nekem pedig meghagyta, hogy folytassam a nyomozást.

Ezekután kikérdeztem a közeli tanyák lakóit, pásztorokat munkásokat, mező és erdőőröket, valamint mindazon egyéneket, akiktől feltehető volt, hogy az esetről valamilyen felvilágosítást tudnak adni. Minthogy ezzel eredményt nem értem el, a keceli őrsre táviratot küldtem ezzel a szöveggel: „Drótválaszt kérek, Hóka Mátyás keceli lakos mikor távozott el hazulról, hová ment és mennyi pénzt vitt magával.” Ezután a környékbeli községekben is bevezettem a nyomozást, de csak annyit sikerült megtudni, hogy Perlasz község szélén láttak két embert a fák alatt heverészni, majd az egyik bement a községbe, míg a másik megvárta, azután együtt eltávoztak. Az egyik hasonlított a Hóka munkakönyvében lévő fényképhez, míg a másik közép magas, 35 év körüli, zömök, durva arcú férfi volt.

Miután itt más eredményt elérni nem sikerült, az őrsre bevonultam, de ekkorra a keceli őrs drótválasza is megérkezett, ezzel a szöveggel: „Hóka Mátyás ezeltől három héttel távozott hazulról, két-száz koronát vitt magával, Budapestre utazott”.

Erre Brusznai János prb. csendőrrel újból szolgálatba vezényeltem magamat. Kecel községbe mentem, ahol a meggyilkolt unokatestvérét felkementem. Nevezett a következőket adta elő: A nagybátyám ezeltől három hónappal szabadult ki a váci fegyházból, hol gyilkosságért 18 évig volt bezárva. Szeptember elsején magához vett 200 koronát és azt monda, hogy Budapestre megy a Bohn-féle talicska gyárba dolgozni. Szeptember 9-ike körül szabadult a váci fegyházból egy barátja, akivel huza-mosabb ideig volt bezárva. Azt a fegyház közelében megvárja, azzal mennek, csinálnak egy pár jó vágást (lopást), azután hazajön telelni. Egy kevésbé viseltes rövid sárga bársony kabát, ugyanolyan pantalló-nadrág, ez alatt egy viseltes szürke munkás pantalló-nadrág és egy fekete kalap volt rajta.

A járőr nyomban Budapestre utazott s ott a Bohn-féle talicska gyárban puhatolt Hóka után, de eredményt nem tudot elérni.

Ezek megtörténte után a váci fegyházba mentem s ott a fegyházigazgatónál jelentkeztem. Az igazgató egy fogalmazót rendelt mellénk, mondván, hogy a fogalmazó a szükséges felvilágosítást meg fogja adni.

A fogalmazó elmondta, hogy jól ismerte Hóka Mátyást, hisz 18 évig volt a fegyházba bezárva. Kérdésemre, hogy 1911 évi szeptember 9-én szabadult-e valaki a fegyházból, a nyilvántartási könyvből megállapította, hogy szeptember 9-én 8 foból szabadult. Ezek közül hét Budapestre, illetve Budapest környékére, míg a 8-ik Torontál m. Beodra községbe szabadságoltatott. Ezek valamennyien 3-tól 5 évig terjedő fegyházzal voltak büntetve. Megnéztem mind a nyolc törzskönyvi lapját s ezekből szemembe ötlött Uzorov Szvetozár nevű fegyenc, aki többrendbeli betöréses lopásért 5 évre volt büntetve, a minősítési jegye szerint 35 éves, közép magas, zömök, gesztenyebarna, mogorva

kinézésű, durva lelkű, javíthatatlan, 5 évet töltött a fegyházban.

Megkérdeztem a fogalmazót, hogy Uzorov érintkezett-e sokat Hókával, mire azt a felvilágosítást kaptam, hogy három évig közös cellában voltak és igen jó barátságban éltek egymással.

Megköszöntem a fogalmazó fáradságát és a legközelebbi vonattal leutaztam Torontálba, Beodra községbe. Ott a csendőrsőn megtudtam, hogy Uzorov Szvetozár az őrsön mint szokásos büntetett van nyilvántartva s jelenleg Beodra községben öz. édesanyjánál lakik. Az őrsről egy járórt kértem és két községi közeggel Uzorov lakására mentem. A lakásban csak Uzorov özvegy édesanyját találtam, ki azt mondta, hogy a fia október 2-án jött haza s jelenleg a határban mezét munkát végez. Amikor a szobába léptem és szétnéztem, a szoba falán egy fekete rövid kabátot pillantottam meg. Azonnal feltűnt, hogy arról a felső gomb hiányzik. A kabátot leakasztva, kivettem a pénztárcámból a spárgával átfűzött gombot és összehasonlítottam a kabát gombjaival. Teljesen egyezett! A kabátot alaposan átvizsgáltam és megállapítottam, hogy az több helyen vérfoltos. Mostmár a kabátot őrizetbe vettem és azonnal házkutatást tartottam. A padláson, a nádtetőből egy 10 cm. hosszúságú spárgát láttam ki-lógni, amiről mindjárt tudtam, hogy valamilyen elrejtett tárgy könnyebb megtalálásaért kötötték oda. A nádat félretolva a nád között egy 12 mm-es forgópisztolyt találtam, amelyben két éles töltény volt. Látszott, hogy nem régen lőhettek belőle. A helyszínen talált üres pisztolyhüvely teljesen egyezett a ki nem lőtt két töltény hüvelyével. A forgópisztolyt is őrizetbe vettem, majd öz. Uzorov Szvetozárnét a fekete kabátra és a forgópisztolyra nézve kikérdeztem. Előadta, hogy a kabát Szvetozár nevű fiáé, de azt nem tudja, hogy a felső gomb hová lett róla, azt sem, hogy a kabát mitől véres. Nem tudja, hogy a forgópisztoly kié és hogy került a nádtetőbe. A házkutatás befejezése után a beodrai őrs járórét Uzorovék lakásán hátrahagytam azért, hogyha nem talán időközben Uzorov Szvetozár hazaérkezne, azonnal elfoghassák, én pedig járőrtársammal Uzorovért mentem a mezőre, s nevezetett Dénes Deme-ter tanyáján, — hol répaszedéssel foglalkozott, — meg is találtam. Azonnal elfogtam, megmotoztam és megbilincseltem. A motozás alkalmával megtaláltam rajta a Hókáról hiányzó sárga bársony nadrágot s ennek zsebében egy pénztárcában 1 drb. 100 koronás bankjegyet, valamint a lábán egy pár bakancsot, melynek egyikéről a patkó hiányzott, míg a talp külső részén egy folt volt. Nevezetett a község-házhoz kísértem s ott bizalmi egyének jelenlétében kikérdeztem. A következőket adta elő. Többrendbeli betöréses lopásért 5 évi fegyházra ítélték. Büntetését a váci fegyházban töltötte le. Ez alkalommal megismerkedett Hóka Mátyással, aki szintén büntetését töltötte s ezzel 3 évig közös cellában volt bezárva. Minthogy Hóka körülbelül három hónappal előbb szabadult, mint ő, összebeszélték, hogy ha ő szeptember 9-én ki fog szabadulni, Hóka őt a fegyház közelében fogja várni.

Mikor a Tegyházból kiszabadult, Hóka ott várta a megbeszélte helyen, majd vonatra ültek s azzal a szándékkal, hogy munkát keresnek, leutaztak Titelbe a hajóállomásra s ott a hajóra gabonát hordtak. Onnan a Szerémségbe mentek és előtte

ismeretlen nevű egyéneknek mezei munkát végeztek. Ez idő alatt a nála talált 100 koronát keresték. Azután újból Torontálmegyébe mentek, községről községre, de mert itt munkát nem kaptak, s időközben ő nagyon fázott, Hókától elkérte a sárga bársony nadrágját és azt a nadrágja alá felvette. Muzsla község határában egy kukorica földön leültek pihenni, mikor is Hóka azt mondta neki, hogy nagyon rosszul érzi magát, ezért be fog menni Nagybecskerekre a kórházba. Ott elváltak egymástól, azóta Hókáról semmit nem tud. Figyelmeztettem, hogy együttesen el fogunk menni Titelbe s az általa jelzett többi helyekre és meg fogunk győződni, hogy valóban ott voltak-e. Erre kijelentette, hogy ezeket a helyeket már nem tudná megmutatni és senkivel sem tudja igazolni, hogy azidőben hol jártak és mit csináltak.

Erre megmutattam neki a szobában talált fekete kabátot a vérfoltokkal, a kabátról hiányzó és a helyszínen megtalált gombot, valamint a nádtetőből előszedett pisztolyt. Még csak az arcizma sem rándult meg. Valóban igazat mondott a váci fegyház törzslapja, romlott lelkű, javíthatatlan bűnözővel állunk szemben, aki nem tört meg a napnál világosabban beszélő bűnjelek láttára sem. Nem akart tudni semmiről, tagadott mindvégig, de a bűnjelek bizonyították s a nagybecskereki kir. törvényszék Uzorovot 12 évi fegyházra ítélte.

Jól felépített, szépen folyó nyomozással, zökkenő nélkül jutott el a járőr az eredményig. Ügyesen gombolyította fel az eseményeket, az áldozat érintkezési körében keresve a tettest.

Szembeötlő tanulságok mutathatnak rá arra, hogy mennyivel értékesebbek a tárgyi bizonyítékok a beismerő vallomásnál. Ennél az esetről mindvégig tagadott a gyanúsított, de közben voltak a bizonyítékok s ezek alapján nyugodtan ítékezhetett a bíróság. (Szerk.)

HALOTTAINK

Csuka József marosvásárhelyi X. kerületbeli őrmester, 1944. évi május hó 13-án Borgóbesztercén, kerékpárról történt leesés-kor szenvedett agyrázkódás következtében meghalt. Kiskunfélegyházán temették el. 1939 június 1. óta szolgált a testületben. Az Erdélyi- és Délvidéki Emlékremmel volt el-látva.

Nyugállományú bajtársaink közül meghalt:
Hardényi Gyula szv. alhadnagy (IV. ker.), 1905—1940-ig szolgált,
Kelemen János főtörzsőrmester (II. ker.), 1896—1925-ig szolgált,
Szabó Mihály főtörzsőrmester (VII. ker.), 1894—1920-ig szolgált a testületben.
 Kegyelettel őrizzük emléküket!

A Csendőrlégénységi Ellátásban Részesülők Betegsegélyző Alapja (CSERBA) szolgáltatásainak újabb szabályozása.

A folyó évi június hó 15-i számunkban ismertettük kivonatatosan az új CSERBA rendelet fontosabb részeit. A mai számunkban megkezdjük a folyó évi 27. sz. Cs. K.-ben közzétett CSERBA rendelet teljességével közlését. A rendelet mellékletét képező mintákat és a műteti stb. segélyek díjtételeinek kimutatását nem közöljük. Azok szükség esetén a hivatkozott Cs. K.-ben megtekinthetők.

A m. kir. belügyminiszter 502.000/1944. B. M. számú rendelete.

Az 1936.VIII. t.-c. 1. és 2. §-aiban foglalt felhatalmazás alapján a pénzügyminiszterrel egyetértőleg a következőket rendelem:

I. FEJEZET.

Általános rendelkezések.

A Csendőrlégénységi Ellátásban Részesülők Betegsegélyző Alapja.

1. §.

A Csendőrlégénységi Ellátásban Részesülők Betegsegélyző Alapja (továbbiakban: CSERBA) rendeltetése:

a) az igényjogosultak ingyenes vagy kedvezményes egészségügyi ellátásban részesítése,

b) az igényjogosultak részére születés esetén gyermekágyi segély, továbbá az igényjogosultak elhalálozása esetén temetési segély folyósítása.

Az alap kezelése.

2. §.

A CSERBA-t a belügyminiszter kezeli.

igényjogosultak.

3. §.

(1) A CSERBA szolgáltatásaira igényjogosultak:

a) a m. kir. csendőrség (továbbiakban: csendőrség) összes legénységi állományú olyan egyénei, akik várakozási illetményekkel szabadságoltattak, továbbá akik nyugdíjban, kedvezményes nyugdíjban, kivételes ellátásban, kegydíjban részesülnek,

b) az előbbi a) pontban felsorolt egyének mindazon családtagjai (feleség, gyermek, egyéb hozzátartozók), akik után a családfő családi pótlékot élvez,

c) a csendőrség összes legénységi állományú egyéneinek özvegyei, akik özvegyi nyugdíjat, özvegyi kedvezményes nyugdíjat, özvegyi kivételes ellátást vagy özvegyi kegydíjat kapnak és a felmenő ágon eltartottak, akik részére kegydíj állapított meg,

d) a csendőrség összes legénységi állományú egyéneinek mindazon árvái, szülőtlen árvái és a szülőtlen árvákkal egyenlőknek tekintendő atyátlan árvái, akik után a családfő nevelési járulékot kap, illetőleg akik maguk nevelési járulékot élvezetében állanak,

e) a csendőrség összes legénységi állományú egyéneinek mindazon hozzátartozói, akik az 1912.LXV. t.-c. 76. §-a alapján életjáradékot vagy ugyanezen törvény 121. §-a alapján kegydíjat vagy kegynevelési járulékot vagy az 1921.XXXII. t.-c. 61. §-ában foglaltakhoz képest árvajáradékot, illetőleg az ugyanezen törvény 66. §-ában megállapított nevelési járulékot vagy a 67. és 68. §-ok szerint járadékot húznak.

(2) A férjjel közös háztartásban élő feleségnek a CSERBA szolgáltatásaira igénye van akkor is, ha az ellátásban álló férj a feleség után azért nem részesül családi pótlékban, mert a feleség állami vagy a nyugellátás szempontjából az állammal viszonyosságban álló hatóságánál stb.-nél tényleges szolgálatban áll, vagy azoktól ellátásban részesül.

Igényjogosultsággal nem bíró személyek.

4. §.

(1) A CSERBA szolgáltatásaira nincs igényük a 3. §-ban felsoroltak közül azoknak:

a) akik alkalmaztatásuk folytán betegségi biztosításra kötelezett tagjai az 1927:XXI. t.-c. és az azt módosító rendelkezések alapján működő betegségi biztosító intézetek valamelyikének, továbbá akik saját maguk vagy a családfő más alkalmaztatása folytán betegségi biztosításra kötelezett tagjai a fentemlített törvény és az azt módosító rendelkezések alapján működő betegségi biztosító intézetek valamelyikének, vagy akik az OTBA szolgáltatásaira igényjogosultak, avagy akik valamely község részéről intézményes betegsegélyezésben részesülnek,

b) akik állandóan külföldön tartózkodnak.

(2) Az (1) bekezdés a) pontjában említett kizáró okot az érdekeltek a m. kir. központi illetményhivatalnál (a továbbiakban: illetményhivatal) — a kizáró ok bekövetkezéséről számított 14 napon belül igényjogosultsági igazolványuk csatolása mellett — bejelenteni és annak fennforgását megfelelően igazolni kötelesek. A bejelentés elmulasztása esetén, amennyiben az érdekeltek a CSERBA szolgáltatásait igénybevetik, az 55. §-ban foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.

(3) Az igényjogosultság szünetelése alatt a fél a járulék fizetési kötelezettség alól azt a napot követő hónapnak első napjától kezdve mentesül, amely napon igényjogosultsági igazolványát az illetményhivatalnak beszolgáltatta.

Az igényjogosultság megnyílása és megszűnése.

5. §.

(1) Az igényjogosultság megnyílását az illetményhivatal hivatalból állapítja meg.

(2) Az igényjogosult családfő a maga, valamint a családi pótlékban, nevelési járulékban, tanulmányi családi pótlékban és tanulmányi nevelési járulékban részesülő családtagjai (hozzátartozói) családi körülményeiben bekövetkezett változást (házasságkötést, születést, halálozást stb.-t) az igényjogosultsági igazolványba történő bevezetés végett a vonatkozó írásbeli okmány, valamint az igényjogosultsági igazolvány csatolása mellett köteles írásban azonnal bejelenteni az illetményhivatalnál. Az illetményhivatal az apadásokat azonnal a szaporodásokat pedig a vonatkozó belügyminiszteri utalványrendelet kézhezvétele után vezeti be s annak megtörténte után az igényjogosultsági igazolványt haldéktalanul visszaküldi a családfőnek.

(3) Az igényjogosult családfő a lakásváltozást az illetményhivatalnak írásban köteles azonnal bejelenteni. A lakásváltozás bejelentéséhez az igényjogosultsági igazolványt csatolni nem kell. Ebben az esetben a lakásváltozást az igényjogosultsági igazolványba a háziorvos vezeti be.

(4) A CSERBA szolgáltatásaira való igény a bekövetkezett változás napján nyílik, illetőleg szűnik meg. (Folytatjuk.)

Hösi halált halt Laki Dezső főtörzserőmester, Víz

Görgy őrmester és Doszpod János sorcsendőr 1944 június 27-én a Budapestet ért bombatámadás alkalmával, Bátor János és Papp József őrmester július 8-án a Veszprém környékén ellenséges repülőket által ledobott bombák következtében. Képüket a következő számunkban közöljük.

Kitüntetések adományozása. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával adományozni méltóztatott a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjét: Hódosy Pál ezredesnek, — nyugállományba helyezése alkalmából, — különböző beosztásokban, legutóbb pedig a szabályszerszerkesztő és tanulmányi bizottságnál elnöki minőségben kifejtett kiválóan eredményes és hasznos teljesítményeiért. Egyúttal elrendelni méltóztatott, hogy tudtul adassék Újólajos Dicsőre Elismerése vitéz nemes sebergti Sasváry József ezredesnek, — nyugállományba helyezése alkalmából, — különböző beosztásokban kifejtett kiváló és eredményes teljesítményeiért. Továbbá adományozni méltóztatott a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából a Magyar Bronz Érdemkeresztet hadiszalagon: Szita János budapesti I. kerületbeli őrmesternek, az ellenség előtt teljesített kiváló szolgálataiért. A magyar megszálló erő parancsnoka a Kormányzó Úr Ö Főméltósága által reá átruházott hatáskörben, a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából, a Legfelsőbb Hadúr nevében adományozta a Magyar Bronz Vitézségi Érmét: Bogdán János miskolci VII. kerületbeli szakaszvezetőnek, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásáért.

Áthelyezés, tartós vezénylés, beosztás, kinevezés, felmentés. A m. kir. honvédelmi miniszter úr — a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértésben áthelyezte: vitéz Demény Elemér alezredest Szatmárnémetiből Debrecenbe, Gaál Lajos alezredest Beregzászról Szatmárnémetibe, Besenyi Károly őrnagyot Miskolcra Nagyváradra, vitéz Borogy János őrnagyot Ujvidékről Beregzászra, vitéz Horváth Árpád századost Debrecenből Galántára, dr. Csáki József századost Ungvárról Szombathelyre, dr. vitéz Toldy-Huntay Elemér századost Mátészalkáról Ungvárra, dr. Képiró Sándor századost Kiskunhalasról Miskolcra, Kadicsfalvy János századost Galántáról Debrecenbe, dr. Kertész Lajos századost Nagyváradról Galántára, dr. Gönczi László főhadnagyot Szatmárnémetiből Felsővisóra, Dienes Gyula főhadnagyot Ujvidékről Marosvásárhelyre, Becz Adám főhadnagyot Győről Galántára, dr. Baranyai Lajos tart. hadnagyot Kiskunhalasról Pécsre, Raikovszky Gyula g. századost Szombathelyről Budapestre, dr. Naszvádi Mihály g. hadnagyot Egerből Budapestre, Tamás László g. hadnagyot Szekesfehérvárról Szombathelyre; tartósan vezényelte: Horvay József alezredest Nagyváradról Budapestre, nemes nagyvárad Stépán László századost Kiskunhalasról Beregzászra, Csikós Jenő századost Ujvidékről Munkácsra, dr. Solt Albin főhadnagyot Marosvásárhelyről Szatmárnémetibe, nemes altorjai Molnár István főhadnagyot Aknaszlatináról Sátoraljújhelyre; beosztotta: dr. Kun Imre századost a galántai zászlóaljhoz vonatparancsnokul, Kadocsa Gábor hadnagyot a gödöllői, Pék Pál hadnagyot a soproni, Lácay-Szabó László hadnagyot a veszprémi, Fenes Pál hadnagyot az uvidéki, vitéz Dobó József hadnagyot a salgótarjáni, nemes Domokos Sándor hadnagyot a szolnoki, Komáromi Károly hadnagyot a mátészalkai Sárváry László hadnagyot a tatabányai, Mészey Géza hadnagyot a győri, Rajki Aladár hadnagyot a nyiregyházi, Tóth Béla V. hadnagyot az érsekújvári, Péri Antal hadnagyot a mohácsi, Dezső Lajos psz. hadnagyot a

szombathelyi, dr. Kassai József psz. hadnagyot a jászberényi, Csorna (Czipott) László hadnagyot a miskolci, Gergely Lajos psz. zászlóst a beszterceli, dr. Gyarmathy Dezső psz. zászlóst a szigetvári, dr. Györki Jenő psz. zászlóst a zalaegerszegi, Jeremiás József psz. zászlóst a balassagyarmati, dr. Kala Szabolcs psz. zászlóst az ungvári, dr. Kalmár Béla psz. zászlóst a szekesfehérvári, Kottan Dénes psz. zászlóst a szabadkai, dr. Lajos János psz. zászlóst a nagybányai, Petry (Petrikovszky) Frigyes psz. zászlóst a máramaroszigeti, dr. Tary Miklós psz. zászlóst a zentai, Tost András psz. zászlóst a keszthelyi, Várhegyi Vilmos psz. zászlóst az orosházi, Veress Andor psz. zászlóst a sátoraljújhelyi, Zsolt Gyula psz. zászlóst a munkácsi szárnyhoz szárnyparancsnok-helyettesi minőségben, — Márczy Róbert hadnagyot a szentendrei, Zsabokrszky Jenő hadnagyot a zombori, Karvaly (Keszler) Gyula II. hadnagyot a komáromi, Aykler Zsigmond hadnagyot a kiskunhalasi, Reskovicz Agoston hadnagyot a berettyóújfalui, Szabó Károly III. hadnagyot a pécsi, vitéz Kásás László hadnagyot a kassai, Durólia Miklós hadnagyot a csikszerepai, dr. Fabó (Frühwirth) Károly psz. zászlóst a muraszabolci, Péterdi (Pavlics) Géza psz. zászlóst a dombóvári szárnyhoz beosztott tiszt minőségben, — Forráz Ernő hadnagyot oktatótiszt minőségben a nagyváradai tanzászlóaljhoz, Kabay József psz. hadnagyot oktatótiszt minőségben az aknaszlatinai századhoz, — kinevezte: nemes kovási Bretán Sándor századost a balassagyarmati szárny parancsnokul, Lovas János g. főhadnagyot a szombathelyi osztály gazdasági hivatalának főnökévé, — felmentette: Náday Ferenc g. alezredest, a budapesti I. csendőrkörület ellátó hivatalának vezetőjét, ezen szolgálati állása alól.

Szolgálati Jel odaítélése. A m. kir. honvédelmi miniszter úr odaítélte a II/A. osztályú Tiszti Szolgálati Jelet 1944. június 23-ával; dr. Vad Imre őrnagynak.

Dicséretet. A m. kir. honvéd vezérkar főnöke okirattal dicsőre elismerésben részesítette a Szovjet elleni hadműveletek alkalmával teljesített kitűnő szolgálataikért: nemes igmándi Simon Jenő és dr. vitéz Nagy B. Sándor századosokat.

A m. kir. honvédelmi miniszter úr okirattal dicsőre elismerésben részesítette, nyugállományba helyezése alkalmából: Nagy Ferenc VI. lr. alhadnagyot, 35 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt őrs- és szakaszparancsnoki, továbbá osztálysegédmunkácsi minőségben teljesített buzgó és eredményes szolgálataiért Tóth-Péll József ny. á. ir. alhadnagyot, a m. kir. csendőrség felügyelője ügyészenél 23 éven át jegyzőkönyvvezetői és irodavezetői minőségben nagy buzgalommal teljesített igen eredményes szolgálatait.

A m. kir. csendőrség felügyelője okirattal dicsőre elismerésben részesítette a szekesfehérvári II. kerületben: Lövet István őrmestert, a miskolci VII. kerületben: Dósa Lajos őrmestert, mert a Kormányzó Úr Ö Főméltósága legmagasabb személyének biztonsága érdekében felelősségteljes szolgálatát több éven át odaadással és lelkiismeretesen látta el, — Sallai József őrmestert (VII. ker.) és Miklós János őrmestert (X. ker.), mert a gödöllői örkülönítményen különleges és felelősségteljes szolgálatát éveken át odaadással, éberséggel és lelkiismeretesen látta el, — Szigeti Gyula őrmestert (X. ker.), mert a gödöllői örkülönítményen felelősségteljes szolgálatban lelkiismeretes, odaadó és buzgó tevékenységet fejtett ki.

A szekesfehérvári II. kerület parancsnoka okirattal megdicsérte Vámosi Ferenc őrmestert és Mészáros Dezső szakaszvezetőt, továbbá nyilvánosan megdicsérte Sinka István szakaszvezetőt, mert 1944. április 13-án Győr bombázásakor Ménfőcsanak község halárában egyik ellenséges repülőgépet ejtőernyővel földreszállt kezelő csatárait tűzharcban ártalmatlanná tették és foglyul ejtették.

A marosvásárhelyi X. kerület parancsnoka okirattal dicsőre elismerésben részesítette: Papp Kálmán, Kocsis Boldizsár, Halmos Gyula, Végső Mihály, Tóth Lajos főtörz-

őrmestereket, Szabó András I. törzserőmestert, Szederkényi Ferenc szakaszvezetőt, mert a csendőrszázadok felállítására folytán szükségessé vált legénységi létszámkiegészítés alkalmával a csendőrkörületek gyűjtésénél kimagasló szorgalmával és igen eredményesen működtek közre, nyilvánosan megdicsérte: mezőpaniti Barabási Sándor alhadnagyot, Tóth Imre I., Erdélyi Bálint, Almási Géza, Báka Márton, Varga Ferenc III., Ligetes János főtörzserőmestereket és Barta Béla őrmestert, mert a csendőr-jelentkezők gyűjtésénél szorgalmával és eredményesen működtek közre.

Fegyverhasználatok. A szombathelyi nyomozó alosztály egyik polgári ruhás nyomozója június 20-án, Szulom Mihály többrendbeli lopással gyanúsított és katonai szolgálatra behívott, de be nem vonult baboti lakos ellen, mert az felszólításra nem állt meg, löfögyvert használt. Szulom a bal felső lábszáran súlyos, de nem életveszélyes sérülést szenvedett.

Az aknasugatagi őrs egyik — polgári ruhás nyomozókkal megerősített — járőre június 29-én, Szerbfaiva község határában gerázdalkodó három katonaszökevény ellen löfögyvert használt. A katonaszökevények közül kettő a helyszínen meghalt, a harmadik — aki valószínűleg megsérült — elmenekült.

Az avasfelsőfalusi őrs egyik egy főből álló járőre és 2 polgári egyén június 10-én a község határában 2 többszörös büntett miatt körözött katonaszökevényre bukkant. A kifejldött tűzharc során egyik katonaszökevény meghalt, a másik kisebb sérüléssel elmenekült. A járőrök és a polgári egyének nem sérültek meg.

A m. kir. csendőr levéltár és múzeum könyvtára, hogy a csendőrségi irodalom termékeit lehetőleg teljes egészében összegyűjthesse és a jövő számára megőrizhesse, felkéri az összes tényleges és nyugállományú csendőrbajtársakat, akik: csendőrtárgyú szépirodalmi vagy szolgálati műveket írtak, vagy a jövőben írni fognak, azokból 2—2 példányt, — továbbá, akik a régebbi időkbeli származó hasonló tárgyú könyvekkel, a Csendőrségi Lapok XIII. évfolyam, 1919. évi 1. számú és az 1919. évi március 10-ike után 1919. év végéig megjelent számaival rendelkeznek (a Csendőrségi Lapok e számaira a parancsnokságtól is értesítést kér), a Csendőrségi zsebkönyv 1887. évi kiadásából egy példányt a hiánnyok kiegészítésére ajánlanak fel a csendőr levéltár és múzeum részére. Szüksége volna még a levéltár és múzeumnak az 1925—1928. években kiadott csendőrök vitézi tetteit megőrkítő 20 darabból álló levelezőlap sorozatra is. Akik a kért könyveket és levelezőlapokat felajánlják, azok szándékukról a csendőr levéltár és múzeumot előzetesen értesítsék és csak válaszlásadás után küldjék be a felajánlott könyveket, hogy felesleges példányszámok beküldését elkerüljék. Felvilágosítást mindenkinek szívesen ad a m. kir. csendőr levéltár és múzeum. Budapest, II., Főutca 71.

Csendőrségi Közlöny. 26. szám. Zsidó kisegítő szolgáltatás utazásának szabályozása. Csapattiszti jelvény rendszeresítése a csendőrségnél. Híradó szolgáltra soron kívüli jelentkezés. Csendőrségi árvák segélyezése. Sifelsze- relési cikkek számbavétele. Rézszulfát oldat tárolása a csendőriaktanyákbán. Csendőrszemélyek járandósággal ható-

sági kiírítás esetében. Elhelyezési kimutatás helyesbítése. Csendőrségi nyomtatványok biztosítása. Gazdászkezelési utasítások kiadása.

Megjelent a Magyar Szárnyak legújabb száma. A lap a titkos német fegyverre vonatkozólag közöl érdekes fejtegetéseket az újrendszerű repülőgépek köréből. Magtudjuk ebből a sikló bombák, rakéta robot repülőgépek szerkezeti részleteit, bevetési lehetőségeit és a legújabb műszaki megoldásokat. A híres Puma-jelvényes magyar vadászoknál tett látogatásról számol be László István és Stirling György. Két érdekes ismertető is olvasható a magyar repülőket életéből és a magyar-német repülő bajtársaságról. Vitéz Játromy Árpád százados rádióelőadását is közli a lap, amelyben a keleti arcvonalon küzdő magyar repülőket egyik kiemelkedő hőstettét eleveinti fel. Érdekes műszaki rajz van a lapban a legkorábbi gépek szerkezeti részleteiről és a bombázó gépek személyzetének elhelyezéséről. Czillej Géza repülőregényét is folytatja a lap. A Magyar Szárnyak új számának ára 1 pengő. Matjaványszámot a kiadóhivatal (Budapest, VII., Király-u. 93. II. 21.) készséggel küld.

Helyesbítés. Lapunk július 1-i számának 408. oldalán a képaláírásnál az Imrei József nevet kérjük Igldi József-re helyesbíteni.

SZEMÉLYI HIREK.

Előléptek főtörzserőmesterré a debreceni VI. kerületben: Balogh István I. és Csermely József v. törzserőmesterek; **fegyverszaki törzserőmesterré:** Hugai István és Gyergyószegi Miklós fvsz. őrmesterek, őrmesterré: Gál Antal, Mátyus Kálmán, Sziklai Jenő és Szathmári Ferenc szakaszvezetők; **kerületben:** Bóna Sándor, Lakatos Zsigmond, Molnár József II. és Mészáros Sándor II. psz. őrzvezetők; **próbaszolgálatos** II. és Mészáros Sándor II. psz. őrzvezetők; **próbaszolgálatos** II. és Mészáros Sándor II. psz. őrzvezetők; **kerületben:** Németh Imre I., Kovács János, Jakus Jenő, Szabó István, Horváth Imre I., Esze István, — a szegedi V. kerületben: Rózsa Sándor, Bognár Mihály, Keszeg István, Tekse Imre, Stiglicz János, Szekeres János, Schmidt János, Kardos Ferenc, Horváth József I., Porkoláb Sándor, Molnár András, Kiss István IV., Horváth József III., Nagy Lajos I., Jakab F. József, Nagy M. Lajos, Pétó József, Tóth Ferenc II., Humli Dezső, Németh István I., Sáfár János, Pálfi József III., Kötél Ferenc, Zsá- márt István, Farkas Gyula, Nyul Kálmán, Dömötör István, Szakács Ferenc, Hujter János, Németh Imre III., Nyitrai István, Böde Péter, Kuti János, Remete Lajos, Karáth József, Orbán Gyula, Barizs Károly, Kádár Zoltán, Urbán László, Lehoczki László, Ludányi Péter, Szijártó Ferenc, Szilver István, Kancsár Antal, Telek János, Baricza János, Palya Ferenc, Domokos Sándor, Bedi József, Kiss János, Lugosi Pál, Farkas József, Miklós János, Dudor János, Takács József, Ferencz János, Horváth András, Szöke Mihály, Pál József, Bugyi Imre, Szücs Menyhért, Szivovics Dezső, — a jászai VIII. kerületben: Polcsei Mihály, Firkala András, Szabó Antal, Kovács Bálint, Gazdag Sándor, Borsi József, Micskei Imre, Tóth Ferenc, Kerepesi János, Virág György, Perlaki János, Bernula József, Lukácsi Antal, Strupka Pál, Besenyi Lajos, Pál Dezső, Takács Lajos, Horváth Ferenc, Besztercei József, Jód János, Varga Gyula, Kőrösi János, Fűrődő Ferenc, Novák János, Balogh János, Pirger Imre, Felkai Ferenc, Bíró Géza, Hársházi Ferenc, Sipócz János, Nagy István, Balogh György, Sallai András, Rüböczki József, Simon István, Gyapjas Mihály, Hangyasi Imre, Antal István, Kovács László, Rapi Balázs, Tóth János, Varga András, Szemenyei András, Révész Mihály, Madár Gyula, Diós János, Cs. Vincze Ferenc, Kovács László, Váci

Csak kifogástalan árút

szállító cégek hirdethetnek lapunkban. Ehhez az is szükséges, hogyha olvasóinknak a vásárlások során bármelyik cég ellen kifogása merül fel, az a mi tudomásunkra jusson. Kérjük tehát olvasóinkat, közöljék velünk kifogásaikat, hogy fogos panasz esetében törölhessük hirdetőink sorából az illető céget.

Brunnhuber

MAGYAR-SIEMENS-MŰVEK Villamosági Részvénytársaság
BUDAPEST, VI., Teréz-közd. 36.
udvari és kamarai FÉNYKÉPÉSZ
BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 61. TELEFON: 134-178.
Művészeti kivitelű fényképek, rajtlépek, aquarell, olajfestmények, levelezőlapok, igazolványképek, kólsó felvételek

Gyula, Nagy Ferenc, Bumbák Miklós, Vig József, Tóth Áron, Sós István, Móricz Sándor, Varga János psz. csendőrök.

Kinevezés. A szegedi V. kerületben: X. Kiss Antal főtörzsőrmester őrsparancsnokká, Tóth Ferenc I., Rács Balázs főtörzsőrmesterek alcsoportvezetővé, — a marosvásárhelyi X. kerületben: Olá Gyula főtörzsőrmester őrsparancsnokká kinevezetett.

Véglegesítették az alábbi szakaszvezetőket az előirt próbaszolgálati idő letelte után, a székesfehérvári II. kerületben: Gombkötő Jánost, a pécsi IV. kerületben: Tatai Györgyöt, a szegedi V. kerületben: Burtics Jánost, a debreceni VI. kerületben: Völlár Györgyöt, a kolozsvári IX. kerületben: Tánta Vilmost, Diószegi Józsefet, Péntek Lászlót, Szatmári Györgyöt, Tegze Sándort, László Ferencet, Ambrus Györgyöt és Pásztor Ferencet.

Házasságot kötöttek a székesfehérvári II. kerületben: Takács Endre őrsőrmester és Németh Mária Sárváron, a pécsi IV. kerületben: Fonyó Henrik őrmester és Jasmann Paula Magyarbólyon, Forintos János őrmester és Takács Margit Bárdudvarnokon, Komáromi Zsigmond őrmester és Kukor Ilona Iharosberényben, a szegedi V. kerületben: Rábi Mihály őrmester és Nagy Erzsébet Zentán, Fehérvári József II. őrmester és Pekk Terézia Egerszalókon, Regényi János őrmester és Kovács Ilona Ordason, Mecsei Pál őrmester és Szabó Margit Derecskén, Nagy János IV. szakaszvezető és Bogár Katalin Mohácson, Kurucz József őrmester és Tremml Karolin Erzsébet Újverbászton, Paksi István őrmester és Holper Mária Fertőszentmiklóson, a miskolci VII. kerületben: Pamóthy Béla őrmester és Nagy Elvira Rácalmáson, Tahy József szakaszvezető és Lovrik Mária Ipolyvárbón, a kassai VIII. kerületben: Ivánfalvi Pál őrmester és Csontos Angyalka Végardón, Gyenes József őrmester és Kovács Margit Vámosujfalun, Kanyó Pál szakaszvezető és Márkó Kornélia Olaszteleken, Jónás Mihály őrmester és Klincse Mária Pocsajban, a kolozsvári IX. kerületben: Váróczy István őrmester és Pesti Róza Nagykerékben.

Született Deli Benő főhadnagy Csaba Ferenc fia, a székesfehérvári II. kerületben: Kovács László törzsőrmesternek Ilona leánya, Gombkötő János törzsőrmesternek Gabriella-Katalin leánya, a szombathelyi III. kerületben: Hosszu József I. őrmesternek Éva-Magdolna leánya, Páhi László őrmesternek Klári-Zita leánya, Kovács György III. őrmesternek Erzsébet leánya, a pécsi IV. kerületben: Kovács Mihály II. őrmesternek Mária leánya, Árvay András őrmesternek Edit-Ilona leánya, Molnár Lajos törzsőrmesternek János fia, Kovács Szabó János törzsőrmesternek János fia, a szegedi V. kerületben: Rács Balázs főtörzsőrmesternek Balázs fia, Pálfalvi Ferenc őrmesternek Erzsébet-Margit-Teréz leánya, Kiss Imre I. őrmesternek Erzsébet-Ilona leánya, Szeghalmi Sándor őrmesternek Margit-Mária leánya, a miskolci VII. kerületben: Szelei István törzsőrmesternek István fia, Bakondi Imre őrmesternek Mária-Valéria leánya, a kassai VIII. kerületben: Lencse Sándor főtörzsőrmesternek György-Tibor fia, Emődi Benjámintörzsőrmesternek Benjámintörzsőrmesternek Tibor-József fia, Cseh Balázs főtörzsőrmesternek Franciska-Irén-Veronica leánya, Becskei János törzsőrmesternek János fia, Jakus József főtörzsőrmesternek Éva-Julianna leánya, a kolozsvári IX. kerületben: Horváth János II. törzsőrmesternek Marianne-Ilona leánya, Pethő Sándor törzsőrmesternek Sándor-Ferenc fia, Csizmadia Antal főtörzsőrmesternek Antal-Tivadar fia, Barta András szakaszvezetőnek András fia, Varga Pál törzsőrmesternek Éva-Viktória leánya, Galambos Kálmán törzsőrmesternek Erzsébet-Ilona leánya.

Halálozás. Thurzó László őrmester Julianna leánya Hajdunánáson meghalt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól fogadunk el, hanem másoktól is, tizenöt hasábnál hosszabbat azonban csak előzetes megállapodással. — A közlemények fogalmazási útmutatójának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlésnek és a kiegészítésnek jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot a papírlapnak csak egyik oldalára, félhasábosan és lehetőleg írógéppel kell írni. Olvashatatlan vagy névtelen kézírtással nem foglalkozunk. A kéziratok sorsáról ebben a rovatban küldünk üzenetet. Vissza csak akkor küldjük a kéziratot, ha a szerző megcímzett és bélyeggel ellátott borítékot mellékel hozzá. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részessítjük.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra fenntartjuk tulajdonjogunkat, beleegyezésünk nélkül tehát sem másutt közölni, sem utánnyomatni nem szabad őket.

Közlemények különnyomatát a nyomda a szerződésben megállapított árszabás szerint készíti el.

Minden hozzáknak intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jellege alatt. Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevével, vagy útjeggyel számot választani. Aki jellegt nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Levélben akkor sem válaszolunk, ha a beküldött bélyegget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr Lexikon” rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal adni kell és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzáknak intézett leveleket nem terelünk szolgálati útra, trójkáról és tartalmukról senkinek sem adunk felvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, az igazságügyi és a közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, a rendőrség, a bíróságok, az igazságügyi és a közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 18 pengő, nyugállományú csendőrlégénység részére pedig évi 12 pengő. A legkisebb előfizetési idő: félév.

Az előfizetési díjat a „Csendőrségi Lapok” 25.342. számú postatakarékpénztári csekkzámlájára kell befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. Címváltozás bejelentésekor a nevet, rendfokozatot, a régi és az új címet pontosan és jól olvashatóan kell megírni.

Cséffa, 4503. Olvassa el f. évi július 1-i számunk 426. oldalán közölt „Reménység” jellegű üzenetünket.

Levente. A szülés esetére szóló segélyezés intézménye rendezését tervbe vettük. Jelenleg a gyermek után illetékes első havi családi pótlék ötszörös összege jár. Ezt is csak akkor fizeti ki a gazdasági hivatal, ha a születés tényét állományparancsban már tárgyalták. Ha a szüléssel kapcsolatban olyan előre nem látott kiadásai merültek fel, melyek anyagi erejét túlhaladják, a költségekről szóló nyugtát, számlákat stb. felterjesztésével kérheti segély engedélyezését a B. M. úrtól.

17.777. A Batorsági Eremmel kapcsolatos pótdíjak folyósítása tekintetében külön rendelettel történik intézkedés. A békében életmentésért adományozott Batorsági Erem után előreláthatólag nem fognak érempótdíjat folyósítani.

Nehéz a sorsom. Államsegélyről nem lehet szó, mert arra nincs alap. Az 1912:XXXV. t.-c. 9. §-a alapján édesanyja után családi pótlékot csak akkor kaphat, ha őt saját háztartásában, minden más támogatás nélkül, egyedül Ön

tartja el és édesanyjának nincs más keresete, jövedelme, vagy házasági ígéret, illetve az eljegyzés után kerülnek napfényre s ha ezek a hibák komoly természetűek, a jegyeség felbontása nem kifogásolható. Olyan rendelet, amelyre a fia menyasszonya hivatkozik, nincsen.

Békefi őrm. Körönd. Vitéz Marsó Pál ny. alezredes Budapest, VI., Paulay Ede u. 37., Huba (Huber) Ferenc (nem István) ny. alezredes Budapest, I., Krisztina-körút 145. sz. alatt lakik.

Körönd. Az illetményhivatal a júniusi nyugdíját 1944 június 25-én postára adta. A késelelem oka az, hogy lakásváltozását nem jelentette be idejében.

KÉZIRATOK, FÉNYKÉPEK.

L. E. őrm., Budapest. Meglepően jól ír. Beküldött munkáját kis átfűléssel közölni fogjuk. Reméljük, hogy ezután gyakran fog jelentkezni írásával.

Bakony. Igen szép. Sorra kerül.

V. M., Sepsiszentgyörgy. Jó gondolat és jól is írta meg, de ilyen természetű munkára nincs szükségünk. A pályázatra beküldött dolgozatát később bíráljuk el.

V. I. cső., B. 107. Gondolatai szépek, de a verse rossz. Amint üzeneteink bevezetőjében olvashatja, kéziratosokat nem küldünk vissza.

Sz. I. Kiskunhalas, Gyenge vers.

J. F. Enying. Érdekes eset. Közlebről közöljük.

Sz. J. Tiszakeszi. Nagy szorgalommal összeállított munkája dicséretet érdemel, a lapban azonban ilyen terjedelmű kimutatást nem közölhetünk. Úgyesen fogalmaz, írjon máskor is éspedig nyomozásokat, vagy a csendőr életéből vett eseményeket.

Ároktó. Igaza van, nem született költőnek, nem is jó a verse, de amint írásából látjuk, igen derék csendőr se az fontos. Szépen és jól fogalmaz, írjon máskor is.

Tisza. Jó fényképésznek ígérkezik. Egyik képét alkalomlag hozzuk. Küldjön máskor is.

M. J., Csökmő. Jó gépe van és úgyesen dolgozik vele. A lovas képet alkalomlag hozzuk.

G. J., Marosvásárhely. Szép gondolat, a vers azonban sántít.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
BENEDEK MIHÁLY alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.
Felelős: Győry Aladár igazgató.

A honvédelmi miniszter úr 115.759/eln. 20. — 1942. szám alatt kiadott takarékosági rendeletében az életbiztosítást is ösztönző takarékoságnak minősíti.

A Nyugállományú Katonatisztek Országos Szövetsége („NYUKOSZ”) a tényleges szolgálatot teljesítő és nyugállományú bajtársaink részére a háborús vonatkozásokra is kiterjedő

KATONAI TAKAREKBIZTOSÍTÁSI AKCIÓT

szervezett, melynek lebonyolításával az általa alapított Turul Magyar Országos Biztosító Intézet Részvénytársaság (Budapest, VI., Anker-köz 4., felémelet) bízza meg.

A szociális családvédelmi célú csendőrléti szempontból fontos akcióról az 1942. évi 9. számú „Csendőrségi Közöny” adott értesítést.

LÁB-, KÉZ-, HÓNALI-IZZADÁS

csakis helyes testápolással szüntethető meg. E célra szolgál a 30 évnél régebb idő óta kitűnően bevált Molnár-féle **SUDORAN**. Sok csendőrsőrn állandóan használják. Készítli: MOLNÁR J. gyógyszerész Bozok. (Vasm.)

2 téglalonnál kevesebbet nem szállítok, 4 téglalonnál a szállítási bérmentes, 6 és több téglalonnál ezenkívül 15% engedély. Az összeg utólag fizethető.

ÁRA: 2.50 P.

AJAX Autó- és traktoralkatrészek. Gyors-, sport-, munkaszerkesztő-, roncs-, saválló-, acél-, acél- és acél-alkatrészek. Belső berendezések. Csavar és szerelési-alkatrészek. Kiegészítőanyagok. Próbák. Kiváló idomsárok. — Vaszerkesztők. Hidak. Daruk. Textilgépkészletek. Szekérkerékek. Beszélők. Reszelő felvágás.

RÁBA teherautók, MAGYAR WAGGON ÉS GÉPGYÁR R.-T. autobuszok, traktorok BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 19. sz.

Felten és Gilleaume kábel-, sodrony- és sodronykötélgyár Rt. Bowden lémpázmák és spirálisok BUDAPEST, XI., BUDAFOKI-ÚT 60.

ÉRTEK DOLGOZIKI
HANGYA MAGAD ÉS CSALÁDOD
ÉRDEKÉBEN TÁMOGASDI

Tichler János

papírru papírcsokó és gyógyszerészeti papírlapok gyára
Budapest, VI., Ó-utca 37. Tel.: 123-079